

TRIUKŠMAS DĖL LAOSO

STEPAS VYKINTAS

Laosas yra Indokinijos valstybė, kuri driekiasi Vietnamo pašonėje. Ji užima 236.800 kv. kilometrus ir turi 2.893.000 gyventojų. Tai labai retai apgyventas kraštas, vos 12 gyventojų tēra kv. kilometre. Gyventojai yra mišrūs: laosiečiai, tailandiečiai, vietnamiečiai, kinai, miajiečiai etc. Kalba laosietiskai, mokyklose ir prekyboje — prancūziškai. Dauguma gyventojų yra budistai.

Laoso vardas yra kilęs iš Lančag valstybės, kuri buvo įkurta 1353 m. ir egzistavo iki 1707 m. Vėliau ji suskilo ir 1893 m. tapo Prancūzų Indokinijos dalimi. 1949 m. ji gavo iš prancūzų nepriklausomybę, o vėliau, prancūzams atitraukus karines jėgas, ji pasidarė suvereni valstybė, kuri 1955 m. gruodžio 14 d. buvo priimta į Jungtines Tautas.

Laosas yra konstitucinė monarchija, kurios vyriausias religinis ir politinis valdovas yra Boroma Seta Katia Suria Vongsa Pra Maha Sri Savang Vatana. Tai būdniausias pasaulio valdovas, kuris turi tiek daug vardų. Valdžios min. pirm. yra kunigaikštis Suvana Puma, neutralistas, kuris yra nuo 1960 m. koalicinės vyriausybės galva. Nuo 1967 m. parlamento daugumą sudaro dešiniųjų neutralistų grupė. Krašte veikia ir komunistų partizaninė vyriausybė, kurios priešakyje yra Pumos pusbrolio kunigaikštis Suvanavongsa. Labiausiai Laosą kankina šiaurės Vietnamo komunistai, kurie svetimą kraštą panaudoja kariniams tikslams su Pietų Vietnamu. Faktinai Laosas jau seniai yra nebeneutralus, nes Vietnamo komunistai čia šeiminkauja kaip namie.

Suprantama, kad tokiai politinei ir karinei būklei esant, Pietų Vietnamas ramiai negali žiūrėti ir laukti, kol komunistų kariuomenė apsups visą Vietnamą iš Laos pusės. Strateginiu požiūriu Laosas yra labai svarbus ir Pietų Vietnamui, ir Kambodžiai.

Dabartinė Pietų Vietnamo invazija į Laosą yra logiška politinių Indokinijos įvykių išvada. Jei tai būtų buvę nepadaryta, tai didžiausias komunizmo pavojus grėsė ne tik Laosui, Kambodžiai, bet ir Pietų Vietnamui. Tada visa JAV politika Indokinijoje būtų susilaukusi negarbingo fiasko. Svarbiausia gi — trys Indokinijos valstybės būtų neišvengiamai atsidūrusios į šiaurės Vietnamo komunistinės diktatūros nagus. JAV, kuri yra pasiryžusi apginti šių trijų valstybių laisvę ir nepriklausomybę, negali tokiu fiasko rizikuoti.

Dėl šiol invazijos didžiausią triukšmą sukėlė Maskva ir Pekingas. Žinoma, abiem tarpu savęs rivalizuojančiom komunistinėm klikom yra bendras interesas plėsti komunizmą Azijoje. Taigi, abu "priešai" prabilo prieš JAV tuo pačiu pakeltu balsu, apkaltindami ją agresija, imperializmu.

Tenka labai stebėtis, kad yra nemaža ir demokratių kraštų publicistų, kurie nesupranta komunizmo pavojaus ir groja Maskvos ir Pekingo būgnais. Išsiskiria tik anglų spauda, kuri remia JAV politiką. Štai "Daily Telegraph" be kitko rašo: "yra tai veidmainystės viršūnė, jei šiaurės vietnamiečiai ir rusai su tokiu dideliu pasipiktinimu kaltina Ameriką dėl Laoso neutralumo pažeidimo... Prez. Nixon teisingai apsisprendė, kad geriau Laose invaziją paremti, negu rizikuoti, jog jo visa programa, gal būt, kraujo aukomis būtų sugriauta".

Dar nežinia, kuo ši Pietų Vietnamo invazija baigsis. Jos pradžia buvo gana sunki. Orai buvo nepalankūs. Pietų Vietnamo kariuomenė klampojo po dumblynus, po pelkes. Tačiau savo tikslą pirmomis dienomis pasiekė: užėmė Čeponą ir kitus Laos svarbius mazgus, kuriuos šiaurės Vietnamo komunistai panaudojo kariuomenei, ginklams ir maistui gabenti. Labiausiai triukšmaujama, kad šioje invazijoje dalyvavo ir JAV kariuomenės daliniai. JAV tai paneigia, bet komunistų šnipai ir jų simpatikai būtinai nori iškništi, kad nors keletas JAV kariuomenės įkėlė koją į Laosą... Nepaslapstis, kad JAV šią invaziją rėmė oro pajėgomis. Mums būtų visai suprantama ir pagirtina, jei JAV remtų Pietų Vietnamą, Kambodžiją ir Laosą visomis galimomis priemonėmis, nes to reikalauja viso pasaulio demokratijos saugumas. Mes tik labai stebimės, kad JAV senate ir kongreso rūmuose sėdi dalis tokių politikų, kurie nesupranta, kad komunizmo plėtimasis pasaulyje yra jų pačių kėdžių braškėjimas.

Laoso dabartinė būklė yra šiek tiek panaši į Lietuvos būklę 1939 m. Tada Lietuva ir norėjo išlaikyti neutralumą, bet, deja, jos didieji kaimynai — Rusija ir Vokietija — tą neutralumą sugriovė, o bolševikinė Rusija, nežiūrėdama Lietuvos vyriausybės skelbiamu neutralumu, Lietuvą okupavo. To pat susilauktų iš šiaurės

NEPAPRASTAS VASARIO 16 MINĖJIMAS NEW YORKE

NE DĖL SATELITINĖS LIETUVOS KOVOJAME

EMILIJA ČEKIENĖ

Šiomet Lietuvos nepriklausomybės šventę newyorkiečiai paminėjo visai skirtingai, įspūdingiau nei per 40 metų minėta, sakė ne vienas dalyvis. Tai minėjimas, kuris įdomus tiek senam, jaunam, svetimaui ir net vaikams, girdėjosi balsai besiskirstant namo.

Ir tikrai, šiemet New Yorko ALTo skyrius į minėjimo programą įnešė daug naujos dvasios. Atidarė ALTo skyriaus pirmininkas Aleksandras Vakselis tokiais žodžiais:

"Penkiasdešimt trečią kartą lietuviai atnauja ir sustiprina Lietuvai duotą priesaiką — ginti ir išlaikyti Lietuvos nepriklausomybę".

Vietnamo pusės ir Laos neutralistai. Dešimtvariams karaliams bei princams tikrai tada Laose nebus vietos. Mūsų didžiausias troškimas ir linkėjimas Laosui, Vietnamui ir Kambodžiai apsiginti nuo komunistinės agresijos ir išsaugoti etnografinę ribose savo nepriklausomas demokratines valstybes.

mybę, kol Lietuva buvo laisva ir kovoti bei siekti Lietuvos nepriklausomybės, sovietiniams budeliams ją okupavus. Nelengva esant svetimuose kraštuose duotą priesaiką pilnumoje išlaikyti. Nelengva įkvėpti jaunajai kartai tai jausmą. Mes čia susirinkome atnaujinti ir sustiprinti viltį bei mūsų gilų tikėjimą, kad Lietuva kelsis iš vergovės, kaip ji kėlėsi 123 metus nešusi caristinę rusišką jungą. Svarbiomis ir aimanom neišvaduosime, bet sunkus realus darbas, kartais nedėkingas, atneš Lietuvai šviesesnę ateitį. Ne dėl satelitinės Lietuvos kovojame, ne dėl kompromisinės santvarkos sielojamės ir dirbame. Jei pakankamai dirbsime, aukosimės, Lietuva bus vėl laisva", — pabrėžė A. Vakselis.

Buvo sugiedoti JAV ir Lietuvos himnai, tėvo P. Baltakio, OFM invokacija. Generalinio konsulo A. Simučio sveikinimo ir Lietuvos dabartį apžvelgiantis žodis. Pagrindinę kalbą pa-

sakė jaunosios kartos atstovas prof. dr. Rimas Vaičiaitis, tiksliai prieš dešimt metų atvykęs pas tėvelį iš okupuotos Lietuvos. Jis tarp kitko kalbėjo:

"Vasario 16-ji dabartinėje Lietuvoje kitaip švenčiama. Kadangi Lietuvos valstybiniai organai nepripažįsta Lietuvos nepriklausomybės atgavimo, tai ši šventė ne tik ten nėra švenčiama, bet ir draudžiama švesti. Jaunimas ir studentija nėra informuojami apie nepriklausomos Lietuvos gyvenimo laikotarpį, o jei ir aiškinama, tai tik neigiamose formoje. Bet vistic vasario 16-tą dieną trispalvė būna iškeliama, tai vienur, tai kitur, bet laikraščiai apie tai nerašo ir tik aplinkiniai gyventojai nežino.

Žvelgiant į išeivijos gyvenimą, tos dienos istorinė reikšmė yra labai aiški ir brangi, bet svarbu, ar ji bus aiški jaunajai kartai po 20 ir penkiasdešimt metų ateityje. Kiekviena tauta įsikūrusi svetimoje valstybėje, gali išlaikyti savo tautinį istorinį lygį tik per jaunąją kartą, kuri turės tęsti savo tėvų paliktą tradiciją, todėl reikėtų skirti daugiau dėmesio paruošiant lietuvių jaunimą atečiai.

Vienas iš pagrindinių šaltinių, kuris gali prailginti lietuvių išlaikymą išeivijoje, tai mokėjimas ir vartojimas lietuvių kalbos tarp jaunimo ir studentijos. Daugelis jaunųjų to neįvertina. Asmuo, galįs vartoti keletą kalbų, nesvarbu, ar jos tarptautiniai populiarūs ar ne, yra aukštai vertinamas. Daugelis net svetimų kalbininkų pradeda įvairiuose universitetuose vis daugiau domėtis lietuvių kalba įvertindami jos natūralumą ir grožį", — kalbėjo jis pabrėždamas, kad įvairių organizacijų skaldymasis ir nesutarimai lietuviškam labui naudos neatneš, tik susijungus kartu ir daugiau jėgų bei darbo nukreipus mūsų tėvynės ate-

š. m. vasario mėn. 17 d. Washingtono posėdyje Jungtinis Amerikos Pabaltiečių Komitetas, kur buvo svarstomi svarbūs bendri reikalai. Komitetą sudaro Amerikos Lietuvių Taryba, Amerikos Latvių Sąjunga ir JAV Estų Tautinis Komitetas. Nuotraukoje posėdžio dalyviai.

Sėdi iš kairės: Heikki Leesment (estas), pirminkas dr. Kazys Bobelis (ALT pirm.) ir sekretorius Gunars Meierovics (latvis). Stovi iš kairės: Algimantas Pautienis (ALT), Gerhard Buschman (estas), Eugenijus Bartkus (buvęs ALT pirm.) ir Bruno Albat (latvis).

čiai, lietuvių tauta ir jos kultūra dar klestės daugelį metų.

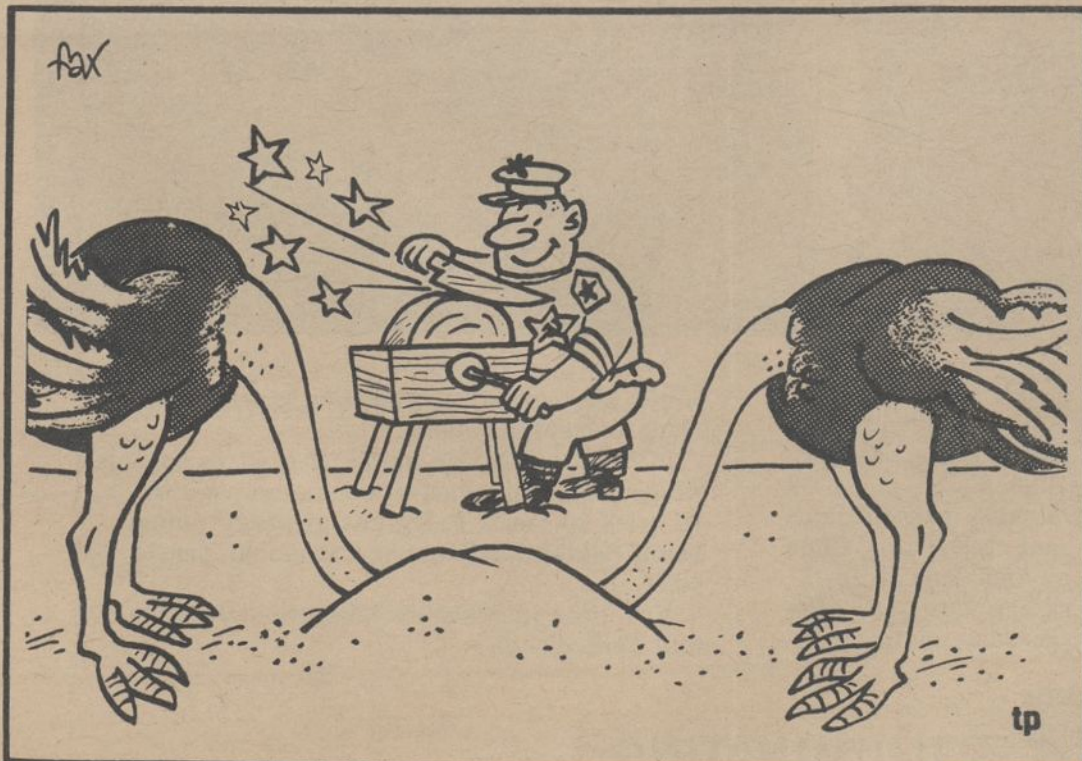
Jis, būdamas pats Columbia universiteto profesorius, pažymėjo, kad JAV universitetuose vyksta studentų riaušės prieš vyresniąją kartą ir apgailestavo, kad tuo metodu seka tik kitokioje formoje ir kai kurie lietuvių studentai.

New Yorko miesto mero J. Lindsay proklamaciją paskaitė jo deleguotas atstovas John Zuccotti, New Yorko miesto komisoneirus. Jis pasakė ir savo kalbą mūsų nusteibimui, puikiai informuotas apie Lietuvą.

Tą nepaprastai didingą minėjimo įspūdį suteikė Jono Rūtenio paruoštas montažas, rodant P. Jurkuso Lietuvos vaizdų skaidres ir atitinkamai deklamuojant mūsų nepriklausomos Lietuvos dramos aktoriumi Henrikui Kačinskui ir pačiam Rūteniui, palydint pritaikyta lietuviška muzika.

Be to, buvo rodomas dokumentinis filmas Lietuva, angliškai įkalbėtas a. a. A. Olio, kuo ypač susidomėjo miesto mero atstovas. Gubernatoriaus N. Rockefeller, kongresmanų ir senatorių bei mūsų atstovo J. Kajecko sveikinimas ir rezoliuciją paskaitė Algis Šimukonis, uniformuotas tautinių šokių šokėjas ir puiškus Laisvės žiburio radijo pranešėjas.

(Nukelta į 2 psl.)

Bendradarbiavimas viena kryptimi...

laiškai Dirvai

DAR KARTĄ APIE VANDENS FLUORIDAVIMĄ

Šių metų vasario 10 d. Dirvos laidoje, laiškų skyriuje, buvo duoti odontologijos studentui trys paklausimai. Vienas iš jų buvo toks: Kas atsitiktų žmogaus sveikatai, jeigu vasaros metu žmogus išgertų fluoriduoto vandens (1:1,000,000 koncentracijos) dideliais kiekiais, pavyzdžiui, galioną ar daugiau? Šis klausimas buvo labai įdomus man pačiam, todėl jo atsakymui aš perskaičiau eilę straipsnių ir net kalbėjau tuo klausimu su keletu profesorių.

Maždaug prieš šimtą metų dr. Rabuteau Paryžiuje išgėrė 250 mg. fluorido druskos, praskiestos 25cc vandenyje (tai yra 4,500 dalių fluoro per milijoną dalių vandens). Dr. Rabuteau, išgėręs šį mišinį, skaudėjo pilvą 5 valandas ir nieštėjo rankos bei pirštai. Kitą dieną jis jokių pilvo skausmų nebeturėjo, bet nieštėjimas pirštų praėjo tik po savaitės. Yra apskaičiuota, kad išstiprinti 250 mg. fuorido vandenyje, kad gautume vieną fluorido ant milijono vandens koncentraciją, reiktų 30-ties galionų vandens (Fluoridation as a Public Health Measure, J. H. Shaw ed., American Association for the Advancement of Science, 1954, p. 37)! Jeigu žmogus tiek išgertų vandens, jis greičiau susirgtų nuo pačio vandens gėrimo, negu nuo fluorido apsinuodijimo.

Kiti mokslininkai, H. Hodge ir F. Smith (toj pačioj knygoj, p. 81) yra apskaičiavę, kad žmogus, paėmęs dviejų valandų laikotarpyje 5-10 gramų fluorido druskų, mirtų apsinuodijęs. Jeigu pajęgtų išgerti fluoriduoto vandens normalios 1:1,000,000 koncentracijos galioną per porą valandų, tai jis išgertų .004 gramų fluorido druskų. Gi, kad žmogus išgertų mirtiną dozę fluorido druskų, jis turėtų išgerti virš tūkstančio galionų normaliai fluoriduoto vandens.

Per didelis fluorido kiekis imamas ilgesnį laiką sukelia kauluose pakitimus. Hodge ir Smith apskaičiavo, kad imant .020-.080 gramų fuorido kas dieną per 10-20 metų, žmogus gautu kaulų ligą, vadinama "crippling fluorosis".

Dar kyla klausimas ar negali miesto vandens sanitarai apsirikioti per daug fluorido įdėti į vandenį ir žmones apnuodyti? Jeigu darbininkai įdėtų į vandenį fluorido per valandą tiek, kiek turėtų įdėti per 24 valandas, vanduo turėtų 24 dalis fluoro per milijoną dalių vandens. Tokios koncentracijos vandenį geriant užtruktų 10 metų kol atsirastu kaulų pakitimai. Jeigu kas nors bandytų apnuodinti žmones (sakykime Rochester, New Yorko miesto gyventojus) reiktų 800,000 svarų fluorido druskų į dieną įdėti į vandenį. Aparatas, kuris deda fluoridą į vandenį Rochesteriye, turi vietos tik vienam tūkstančiui svarų fluorido. Taigi apnuodijimas yra beveik neįmanomas (toj pačioj knygoj, p. 84).

Kitas paklausimas buvo toks: "Ar fluoridas koncentruojasi organizme, jei jis pervaro per savo kūną daug vandens?" Yra išstudijuota ir nustatyta, kad didesnė pusė fluorido yra pašalinama iš kūno su šlapimu. Fluorido koncentracija

mą dantų gedimo ligai. Suaugusių dantys yra susiformavę ir daugiau nebeauga, todėl į juos fluoridas patekti negali.

Išvadoje noriu dar kartą priminti, kad fluoridas, kiek jo yra geriamame vandenyje, apsaugo vaikų dantis, o suaugusiems nieko blogo nedaro.

Odontologijos studentas
Dainius Degesys

DAUGIAU PAGARBOS SAVANORIAMS-KŪRĖJAMS

Lietuvių tauta iš seno pasižymi vaišingumu ir gražiu svečių priėmimu. Tai gražu ir girtina. Tik negėrai, kad, gerbdami svečius, mes dažnai užmirštame savuosius, kurie Lietuvai yra daug daugiau nusipelnę, negu didžiai gerbiami svečiai.

Pavyzdžiui, ALTos suorganizuota Vasario 16 d. minėjimo Clevelande, amerikiečiui kongresmanui pagerbti publika buvo sustojusi net tris kartus. O lietuviams savanoriams kūrėjams pagerbti, atsistojo tik du ar trys žmonės. Ar savanoriai kūrėjai verti mažesnės pagarbos? Juk be jų aukos nebūtų buvę Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo, nebūtų paties Vasario 16 minėjimo!

Taip, mums reikia sve-

VASARIO 16 NEW YORKE

(Atkelta iš 1 psl.)

Po pertraukos žavingai pasirodė Jadvygos Matulaitienės vadovaujama tautinių šokių grupė ir Operetės choras, vadovaujamas muz. Mykolo Cibo akompanuojant muz. Algirdui Kačanauskui. Tautinių šokių grupę akordeonu palydėjo O. Gutavičiūtė-Paskas.

P. Jurkaus tautiniais motyvais dekoruota scena iš pat pradžių patraukė dalyvių dėmesį. Muziką ir garsoakalbius tvarkė stud. Algis Reivytytis, šviesą Vytas Kidolis, Programos viršelį, pieštas P. Jurkaus, primena visą Lietuvos istoriją.

Salėje ne vienas braukė ašarą iš susijaudinimo. Programa buvo įvairi, įdomi, vyresniems primenanti praeitį, jaunus supažindinanti su jo tėvų žeme ir uždegnanti patriotine dvasia kovoti

timtaučių draugystės ir pamamos. Bet atsiminkime, kad tas, kuris neturi savęs garbos, nenusipelnys ir kitų pagarbos. Gerbdami svečius, neužmirškime ir savųjų.

Vida Augulytė
Cleveland

už jos laisvės atstatymą. Programa buvo įvairi ir turininga. Rengėjai daug nakčių nemiegojo, daug savo poilsio nutraukė, planavo, svarstė, ginčijosi, talkininkų ieškojo ir jų pastangas virš penkių šimtų žmonių susirinkę įvertino. Buvo taip suorganizuota, kad trys valandos bematant prabėgo. Toks minėjimas būtų įdomus ir kiekvienam svetimtaučiu.

Skirtingas jis buvo dar ir tuo, kad aukoms rinkti buvo stalas prie durų įėjus į salę. Nebuvo, kaip dažnai daroma, landžiojama po publiką tarp suolų ir barškinamos lėkštės su pinigais ne tik programos, bet ir net paskaitos metu. Nebuvo ir čigoniskai traukiama šaukiant, kad Jonas davė tiek, Petras tiek, kas pralenks jų sumą ir duos dar daugiau? Leista kiekvienam tyliai apsispręsti ir ta tyla suteikė tam tikro orumo bei rimties visai šventei.

Už bilietus gauta 1392 dol. Aukų 1677 dol. Viso virš trijų tūkstančių. Be to, gauta iš anksto paštų ir laukiama dar pavėlavusių, negalėjusių dalyvauti minėjime.

New Yorko ALTui rotaci-

ne tvarka šiemet vadovavo tautininkai pirmininkaujant A. Vakseliui, tačiau malonu pažymėti, kad visos organizacijos nuosirdžiai talkino. Tik bendromis jėgomis įmanoma atlikti didesnius darbus mūsų tautos naudai.

BOSTON

IDOMI PASKAITA

Bostono L. B. Kultūros Klubas susirinkime vasario 27 d., 7:30 val. vak. Tarpautinio Instituto patalpose, 287 Commonwealth Ave. Bostone, kalbės dr. Vytautas Klemas tema: "Ekologinės problemos ir jų sprendimas". Paskaita bus papildyta skaidrėmis ir spalvota filmu.

Dr. Vytautas Klemas studijavo M.I.T. Cambridge, Mass. ir 1959 m. įsigijo magistro laipsnį iš elektroinžinerijos.

Kelis metus padirbęs General Electric kompanijoje, gavo tos kompanijos stipendiją studijas gilinti Vokietijoje, kur 1965 m. gavo daktaro laipsnį už disertaciją LASER spindulių srityje.

Šiuo metu dr. V. Klemas vadovauja G.E. kompanijoje optinės fizikos skyriui, kurio žinioje yra optiškų instrumentų išvystymas planetų tyrinėjimui, raketų susikimui ir gamtos užteršimo nustatymui.

Jis taip pat dėsto Pennsylvania State Universitete ir yra patarėjas Delaware universitetui povandeninės optikos srityje.

Lietuviškoje veikloje, ėjęs skautavimo keliu nuo vilkiuko iki skauto vyčio, dr. V. Klemas šiuo metu yra JAV LB Centro Valdybos vicepirmininkas akademiniams reikalams ir JAV LB Tarybos Jaunimo Komisijos pirmininkas.

WATERBURY

LIETUVIŲ DIENA

Connecticut LB Jaunimo Sekcija ruošia slidinėjimo Lietuvos dieną vasario 27 Mohawk kalnuose.

Į Lietuvos dieną, Connecticut jaunimas kviečia visus — jaunus ir senus. Mohawk Ski Area turi gražias, modernias patalpas. Dideliam pastate yra piknikautojų stalai, kafeterija, kuri veikia visą dieną, ir slidinėjimo išsinuomavimo patalpos. O aplinkuma pasakiška. Balti kalnai apaugę eglėmis ir pušimis. Važiuojant iš gražiausių Connecticuto parkų slidinėjimo, Važiuojant Route 8 North nuo Waterburio iki Torrington, reikia išsukti į Route 4 West, ir važiuoti apie dešimt mylių į vakarus iki Cornwall miestelio, kur bus dideli Mohawk Ski Area užrašai.

Vakare Waterburis kviečia į susipažinimo vakarą Ventos Klubas salėje, 103 Green St. Išalkusiems slidininkams, Waterburio Motelių Klubas paruoš užkandžius ir vaišes.

Atvažiuokite paslidinėti ir pasilinksmit tarpe senų ir naujų draugų.

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

• SLA 352 kuopos naują valdybą sudaro: Petras Januška — pirmininkas, Vaclovas Kriaučiūnas — vicepirmininkas, Petras Blūdžius — protokolų sekretorius, Elžbieta Jodinskienė — finansų sekretorė, Edvardas Trimeris — išdėininkas, Bronius Burba ir Mikas Balčiūnas — išdo globėjai, Antanas Kriščiūnas — tvarkdarys, dr. Martyna Miškinienė — dr. kvotėja ir Antanas Grinius — kuopos korespondentas. (agr)

Take your family to the movies for two cents.

Kada jūs sustojate ir pagalvojate, kaip pragyvenimo kaina kyla vis aukštesn ir aukštesn, ar nėra smagu žinoti, kad dar yra likę gerų pirkinių aplink jūsų namus?

Žemos kainos elektra, kuri parodo jums naują, seną ir labai seną televizijos filmą maždaug už 2 centus už kiekvieną iš jų.

Tas pats elektros pirkinyje varo jūsų dvivintuvą, indam plauti mašiną, plytą ir de-

šimtis kitų elektros apyvokos reikmenų, kiekvieną už centus į dieną.

Iš tikrųjų vidurkis kaina už elektros kilovato valandą šiandien yra žemesnė negu buvo prieš 30 metų. Palyginus gi pragyvenimo kainą pakilo daugiau negu dvigubai per tą laiką.

Kas kitas jūsų šeimos biudžetui siūlo jums tokį gerą pirkinį?

The ILLUMINATING Company
An Investor-owned Company Serving The Best Location in the Nation

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIŠ,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAMIS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

KELIOS PASTABOS DĖL ANTROJO JAUNIMO KONGRESO

Antrasis Jaunimo Kongresas dar nėra arti, bet pasirengimo darbai jau ima įsiūboti. Pasitarimai, svarstymai, projektai ir gairės jau nuskamba spaudoje. Tenka sutikti ir džiaugtis, kad Antrasis Jaunimo kongresas tikrai įvyks. Juk organizacinis Kongreso komitetas jau sudarytas, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba patvirtino Kongreso komitetą. Jo sudėtinį įeiną dešimtis JAV ir Kanados lietuvių centrinių organizacijų atstovų, trys bendruomenių jaunimo sekcijų atstovai ir septyni Bendruomenių valdybų skirti atstovai. Taip susidarė ir Komiteto prezidiumas.

Atstovai apima visą spektrą lietuviškojo jaunimo. Į komitetą įtraukti ideologiniai vienetai, skautija ir sportas.

Visas tas didžiulis sumanymas, tačiau, negali būti įvykdytas be "senimo" talikos. Esminė sumanymo dalis, finansavimas bei netgi komiteto "tvirtinimas" pareina nuo PLB, kurią kontroliuoja "senimas". Todėl Jaunimo kongreso organizavimas, remimas ir sentimentas savam jaunimui tartum panaikina tą prarają, apie kurią kai kas vis mėgsta plačiau šnekėti. Jaunimo Kongresai tuo irgi yra vertingi, kad jie ne tik suveda į organizuotą masę jaunuosius lietuvius, bet ir neigia šnektas apie jaunosios ir senosios kartos atsirobojimą viena nuo kitos savo specifiniuose interesuose.

Dirbtinis generacijų plyšio išradimas, visad komiška, kai nuneigiamas neišvengiamu kiekvieno individo ir grupės senėjimu. Kas šiandieną skelbiasi esąs jaunas, rytoj jau tampa viena diena senesnis. Nejučiomis jaunieji tampa vyresniaisiais, o vyresnieji seniais. Prieš dešimt metų jaunųjų idolas Elvis, jau laikomas dabar vyresniosios daininkų kartos atstovas. Kartu su juo vyresniaisiais tapo ir jo gerbėjai.

Todėl remtis dirbtine jaunimo ir senimo siena netenka. Tenka remtis plačiosios apimties siekiais, kurie neslensta laike. Tikslai tokius siekius turėdami ir jau dabar visi išnykę buvusieji Maskvos universiteto studentai praeito šimtmečio pabaigoje, dėl savo siekių, gyvybingai svarbių visai tautai, amžinai palieka jaunaisiais tautos atminime. Jaunimas negali sustoti ir sustingti tikslais ties tais laikaisiais siekiais, kuriuos dirbtinai teįmanoma sujungti su trumpalaikiu žmogaus brendimo laikotarpiu. Sutapimas su permanentiniais visuomenės bei tautos siekais užtikrina jaunajam entuziazmui platumą, gilumą ir prasmę.

Jaunimo veiklos funkcija nėra maistavimas ir tas visiškai klaidus kelias, ku-

riuo nuvartytas amerikinių studentų rėkliai mažuma. Tas kelias iš nuoširdžių klaidų tampa demagoginiu, neproduktyviu ir pats savaime išsenka, išsigimdama į rėksmingos "veiklos" degeneraciją.

Lietuviškasis jaunimas nėra gausus, kad leistų sau išsiekvoti begilindamas "specifines" jaunimo problemas ir naudodamasis drastiškais "kovos už savo būvį" metodais. Jis privalo bręsti veikloje, eiti greta tų, kurie jau "suseno", jausti visuomenės ir tautos siekių pulsą. Juk visad netoli diena, kada teks jaunimui įžengti į "senimo" poziciją, ir naujas jaunimas, kuris dabar dar pradžios mokyklų suole norės turėti jau kelintą Jaunimo kongresą. Juk visi tie, kas taip entuziazingai kūrė Studentų Sąjungą, laužė pirmuosius ledus, įtvirtindami skautus, santariečius, ateitininkus ir neolituanus, nebėra tie jaunuoliai, kokiais jie tada buvo, bet, daugumoje, jau profesijų žmonės, visuomenės veiklos individai, visuomenės patikimi, norimi ir gerbiami.

Todėl tikslai organizacinio brendimo ženkle praėjęs

MARGUČIO RADIJAS IR KUDIRKOS DRAMA

Pristatinėti prieš daugelį metų komp. A. Vanagaičio Chicagoje įsteigtą "Margučio" lietuvišką radijo programą jau nebereikia. Bet kalbėti apie A. Vanagaičio įpėdinių naujus, nevatoriškus žygius kultūros dirvonoose ar politiniame lauke tikrai įdomu. Antai kai paskutinių kelių mėnesių bėgyje Brazinskių, Kudirkos ir Simokaičių pavardės pradėjo linksmuoti viso laisvojo pasaulio spauda, kai su tomis pavardėmis neatskiriamai buvo sujungta

• Violeta Karosaitė, baleto šokėja, choreografuoja M. K. Čiurlionio simfoninę poemą Jūra, kuri bus atlikta Margučio rengiamame koncerte, vasario 27, 28 d. Chicagoje Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje, Chicagoje. Rengia Margutis.

Jaunimo kongresas bus aukštojo kalibro visuomeninės veiklos mokykla. Kongresas nėra pramoga, bet darbas. Pasiruošimas kongresui savaime tampa pasiruošimu brandos atestatui kovoje dėl tautinio išlikimo išeivijoje. (nj)

• Sol. Dalia Kučėnienė, po sėkmingo rečitalio, įsijungė į komp. Dariaus Lapinsko kūrinių Il Vigilante del Mare pastatymą. Šiame kūrinyje, daina, žodžiu ir įvairiomis vaidinimais priemonėmis bus atžymėta Simo Kudirkos tragedija. Koncertas bus vasario 27, 28 d. Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje, Chicagoje. Rengia Margutis.

ir Lietuva bei primenamas jos likimas šių dienų politinėje kasdienybėje, "Margučio" radijo programos raštinė Chicagoje tapo tuo centru, iš kur buvo siunčiamos telegramos ir visą laisvąjį pasaulį, kur vyko ne nutraukiami demonstracijų pasiruošimui posėdžiai, plakatų gaminimas, kur plaukė aukos Lietuvos laisvinimo veiksniams padėti ginti Brazinskius, Kudirką ar Simokaičius.

Mums, o ypač ateities istorikams įdomūs ir skaičiai. Štai per "Margutį" Brazinskiams ir kitiems padėti buvo surinkta apie 3,500 dol. Pinigai perduoti Altui, o šis savo keliu juos perveda Vlikui. Brazinskių reikalui per "Margutį" pasiūsta apie 1,500 telegramų. Kudirkos reikalui pasiūsta apie 3,500 telegramų, iš jų apie 1,600 kai kongr. Hays pakomisė pradėjo S. Kudirkos išdavimo tyrinėjimo bylą. Simokaičių reikalui vien per "Margutį" pasiūsta apie 1,600 telegramų, jų tarpe popiežiui, JT gen. sekretoriui ir kitoms pasaulinio masto asmenybėms.

"Margučio" vadovo P. Petručio žodžiais, malonu, kad patys jaunuoliai būriais užsuka į "Margutį" ir teiraujasi, ar nėra jiems darbo?

— Reikia tik duoti jiems konkretų darbą ir jais pasitikėti. Jie visuomet jį atliks sąžiningai, — pasakoja P. Petrutis. Jis taip pat pabrėžia, kad "Margutis" nėra kokia politinė įstaiga, bet spontaniškai pasidaręs įvykių centras, artimai kooperuojas su Lietuvos gen. konsulu, Altu, LB ir kitomis įstaigomis.

Jei bėgančių įvykių iššauktas, spontaniškas įsijungimas į politinį lauką "Margučiu" buvo, sakytumėm, naujas dalykas, tai jo veikla bei pionieriškumas kultūros dirvonoose jau tiesiasi nuo A. Vanagaičio laikų. Paskutiniu metu jis vis pakartojamas naujais, originaliais koncertais ar kito žanro meniniais kūriniiais.

Vasario 28 ir 29 d.d. Chicagoje "Margutis" vėl rengia premjerinį komp. Dariaus Lapinsko koncertą, kuri palydės simfoninis orkestras, baletas, aktoriai. Šiame koncerte bus atlikta simfoninė M. K. Čiurlionio poema "Jūra", įjungiant į ją ir baletą (choreografija J. Karosaitės), "Infinitus IV" (dalyvaujant amerikie-

čių baletui ir V. Karosaitėi), o taip pat naujas kūrinys, skirtas S. Kudirkos dramai "Il Vigilante del Mare" (su sol. D. Kučėnienė, akt. L. Rastenytė-Lapinskiene, akt. L. Barausku ir kitais).

Kas be ko, šio avangardiško ir daugelio jaunųjų žiūrovų ypatingai laukiamo koncerto didžioji atrakcija buvo — mūsų ir visos tautos šių dienų žaidas — naujasis kūrinys, skirtas S. Kudirkos įkvikiui. Apie jį pats kompozitorius D. Lapinskas taip atsiliepia: "Jūs kalbate apie "Il Vigilante del Mare" kaip apie užbaigtą rašyti kūrinį. Jis dar nebaigtas ir nebus užbaigtas premjeros diena, kaip kad nebus užbaigta ir ši veikala

inspiravusi istorija. — istorija žmogaus. natekusios tarpe dviejų didžiulių, asfaltu lvginančių ratų. Jiems buvo lengviau pervažiuoti per žmogų, negu bandyti vienas kitą sulyginti su žeme. Aš bandau atspėti, mano fantazija užlopyti nežinios spragas... Aš ieškau tiesos, kad nemeluočiau scenoje, aš ieškau faktų, kad nemėginčiau švelnia muzika ką nors užtušuoti, aš vartau laikraščių puslapius ir bandau atrasti teisybę, kad mano veikėjai bebūtų nebyliai..."

Taip kalba pats kompozitorius apie naują, šiurpą krečiantį kūrinį — šių dienų tikrovės dramą. Kalba tas pats kompozitorius, kurio pirmąjį koncertą 1965 m. Chicagoje surengė taip pat "Margutis".

VL. Ramojus

Šis bei tas

• Dabar angliška spauda pranešdama, kad S. Kudirką, gyvas ir sveikas, gyvena Klaipėdoje, priduria: ta žinia daugelį nustebina, nes tikėtasi, kad jis bus sunkiai nubaustas. Taigi, kodėl nenubaustas? Eilinis skaitytojas pagalvos — gal Sovietai iš tikrųjų pamažu tampa žmoniškesni? O ši žinia kaip tik gauta iš Maskvos kanalų. Tik retas kuris tuoj supras, kad čia sumegztas specialus tikslas ir planas tolimesniems žygiams. Jie gudriai lūkurioja, nors paprastai už bandymą bėgti iš jų glėbio — mirties bausmė. O čia dabar lengvai sukeltas įspūdis, kad štai — Maskva sužmoniškėjo ir pagyrų verta. Bet tik naivus jaunuolis ir politiškai nenusimanęs žmogus tokiu manevru patikės.

• Taigi, kokia čia mįslė? Pergalvokime, visas puses apsvastykime. Tikriausiai — jie patys buvo apsigandę. Perdaug viešai įvyko tas brutalus žmogaus smaigimas ir kaporimas rusų rankom. Iš Amerikos laivo virvėmis surištą, kruviną laisvės bėglį išgrobti, daugeliui akių reginti... Dar ta tuoj kilusi protestų banga per visą Ameriką — lig pat prezidento! Tikrai buvo lauktina (ir svertimieji sugestijonavo), kad bus pareikalauta jūreivį grąžinti Amerikon. Todėl rusai tylom dairėsi ir — ruošėsi galimiam netikėtumam. Deja, per tris mėnesius — nieko neįvyko (tai mūsų kaltė: permaži pastangų dėjom S. Kudirkai gelbėti, daugiau linkome į demonstracijas, bendrus protestus, formalius aiškinimus, užsitikrinimą ateičiai...). Šiandien bylai blėstant, gal būt, rusai jau išdrįs S. Kudirką "nuteisti".

• Mes gal perdaug apsidžiaugėme savim, kad — S. K. atveju pasirodėme jautrūs ir vieningi, kad lengvai svertimuosius sudominome ir jų spaudą pralaužėme, savo tautą išgarsinome ir jai draugų suradome. Bet per jauną entuziazmą — pražiūrėjome tikrąjį tikslą. O momentas buvo taip palankus — visa Ameriką įvykiu jaudinosi! Bet mūsų laišakai ir reikalavimai maždaug buvo formališki: įvykį ištirti, kaltus nubausti ir — kad toki dalykai daugiau nesikartotų. Net suklompom ginčiuose, kuris asmuo kiek kaltas, kokių bausmių verta, kokia azylio teisė etc. O svarbiausias objektas likosi pusiau nušalyje, kai iš tikrųjų kaip tik priderėjo šūvis mušti į svarbią tragedijos tašką — Lietuvos pilietį, iš Amerikos laivo prievarta išgrobta, Amerika turi atsigrąžinti atgal iš Maskvos nagų! Gyvas žmogus pirmiau už visus paragrafus! O antra, jei būtų užvesta grąžinimo byla — savaime visi kiti dalykai išryškėtų, nes reikalas ne blėstų, o eitų gilyn ir platyn.

• Tad dabar mums (klaidą taisyti nevlė) — dar didesne įtampa ir jautrumu reikia sukelti akciją ta linkme: teatitaiso kruviną skriaudą Amerika ir tesusigrąžina Simą Kudirką atgal, nes Sovietuose jam gresia "bolševikinis prisipažinimų teismas", fiziniai ir moraliniai kankinimai bei — mirtis. Reikia vėl iš naujo kurstyti pasaulinį dėmesį S. K. bylai, skverbtis į didžiąją spaudą, ieškoti draugų. Greta dmonstracijų ir laiškų, uoliau tepasireikš polit. veiksniai — nesikreipia į U.S.A. valdžią. Argumentams tiksliai suredaguoti — būtina rinktinių galvų komisijs.

• Šis atvejis parodė, kad sėkmingam darbui reikia abiejų: ir jaunimo ugnies ir senimo patyrimo bei išminties. Kai prasidžiugome vien jaunystės impulso akcija, tai karšta hepsna greitai išdegė, nes trūko šaltai apsvastyto, gilesniu patyrimu paremto pagrindo. Ir kai Amerikos prezidentas tuoj užtikrino: taip, tai klaiku, tuojau bus viskas ištirta ir kaltieji nubausti, daugiau to nesikartos — visas reikalas ėmė blėsti, nē lašelio nepagelbėjus nelaimingai aukai... O jei būtų pirmu tikslu šauta — grąžinkite dar gyvą kankinį, kol budeliai nenudobė! — visa byla lig šiol tebeeitų gilyn.

• Tai kritiškai jautrus ir — skubus momentas. Pirma ir vienintelė proga, kai Amerikos rankomis (jos pareiga ir prestižas — gėdingą skriaudą atitaisyti!) mes galime siekti lietuvių išgelbėti iš Maskvos nasrų. Todėl visais būdais ir išgalėm pajudėtina. Gal būt, Maskva kaip tik laukia, kad mes galop apsiprastume su S. Kudirkos patekimu į sovietines reples ir — tada jie pamažu galės suruošti "liaudies teismą": visai Lietuvai dar labiau įbauginti nuo bėgimo į laisvę. O pats S. Kudirka jau antrą kartą bus galutinai nukankintas (dar "prisipažinimais" išsityčiojant, savo laisvės žygį pasmerkiant, išsiniėkiant...). Ir Lietuvos žmonės labai nusivils laisvų pasauliu ir mumis, kad nekovojoje, kiek privalėjome.

JURGIS GLIAUDA

My dear comrade I will
up down of russians
ship and go with you
together. If is a pos-
sible please give my
signal. I keep a
sharp lookout = Simas

SIMAS

Kviečiame įsigyti naują Jurgio Gliaudos
knęgą apie Simą Kudirką — SIMAS, ku-
rią išleido Vilties leidykla.

Kaina 3 dol.

GAUNAMA DIRVOJE

Siunčiu dol. ir prašau atsiųsti man

..... egz. SIMAS \$.....

Maro adresas

SKAITYTOJŲ PASTABOS IR NUOMONĖS

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS UŽMAČIOS SUSIJUNGTI
SU AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

POVILAS MIKŠYS

Visų pirma noriu paminėti, kaip kai kurioj mūsų spaudoj yra elgiamasi su laisvės žodžiu. Žinome, kad visi žmonės nėra vienos nuomonės, kokią mes klausimą begvildentume. Taip pat žinome, kad redaktorius turi teisę mūsų nuomonių netalpinti, jei jos yra priešingos laikraščio linijai. Pavyzdžiui, jei kas nors pasisakytų prieš frontininkus ar Lietuvių Bendruomenės klaidas, Draugas gali tokių pasisakymų netalpinti... Tačiau man nebuvo žinoma, kad redaktorius savo laikraštyje patalpines tokius pasisakymus, tuos žmones išskoliotų įvairiausiais keikmažodžiais.

Š. m. vasario 12 d., Drauge, "Mūsų laisvės siekiai" autorius J. Pr. sako, kad "paskutinėmis dienomis prapliuopę puolimai prieš Lietuvių Bendruomenę yra tik davatkiško grupinio siaurumo pavyzdys, kuris tegali tik džiuginti okupantą". J. Pr. nenurodžius, kam jis taiko šiuos koliojimus, tenka laikyti, kad visiems, kurie tik pasisako prieš Lietuvių Bendruomenę.

Štai J. Pr. grupinis davatka, kuris džiugina okupantą, A. Juodvalkis š. m. vasario 6 d., skyriuje "Laiškai Draugui", sako, kad "Pasaulio lietuvių archyvų turėtų rūpintis jei ne PLB valdyba, tai tikrai JAV L. B-nės Centro valdyba. JAV L. B-nės centro valdyba turi daug apleistų darbo sričių, kur niekas nenori dirbti, bet ten ir ji pati neina, o veržiasi į tas darbo sritis, kur yra kitų dirbama. Pastarosios tarybos posėdžio nutarimus likviduoti Amerikos Lietuvių Tarybą yra perankstyvas ir nieko gero lietuviškumui nežadąs reiškinys".

Dalia Bobelienė, š. m. vasario 4 d. Draugo tam pačiam skyriuje, sako, kad "būtų visiems lituanistinių mokyklų mokiniui tėvams įdomu sužinoti, kiek JAV Bendruomenė surenka pinigų į metus ir kokia proporcija ji tiesiogiai skiria mūsų vaikų švietimo reikalingams? Atrodo, kad JAV Bendruomenė savo tikslo ir paskirties neatlieka, nes Bendruomenės vadovybės daugiau rūpi politika, negu mūsų vaikų lituanistinis švietimas".

Vyskupas Vincentas Brizgys pernai Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavime pasakė: "Gaila, kad kurie Lietuvių Bendruomenės vadovų žingsniai Alto atžvilgiu yra visai nesuprantami".

Nebodamas, kad J. Pr. prieš mane gal pavartos dar žiauresnius keikmažodžius, noriu, va, panagrinėti tuos Lietuvių Bendruomenės nesuprantamus žingsnius, jos užmačias susijungti su Amerikos Lietuvių Taryba (Alta).

LB Tarybos sesijoje finansų sekcijos narys Džiugas Staniškis savo referate pareiškė: "Turiu atsiprašyti, kad neturėjau progos surinkti statistinių duomenų apie tai, kokiomis sumomis Bendruomenė iki šiol operavo, tačiau JAV LB buvusios CV ir tarybos narių ir vietinių veikėjų teigimu Bendruomenė trūksta pinigų daugelio jos planuojamų darbų finansavimui".

Man, kaip ir Daliai Bobelienei, neužtenka šio atsiprašymo. Netikiu, kad jis neturėjo progos šių davinių gauti, jei jis būtų turėjęs nors šiek tiek noro painformuoti tarybos narius, o per juos ir visus Bendruomenės narius. PLB valdyba, savo paskutinio posėdžio aprašyme (Dirva, 1971. 2. 10), sako, kad "apylinkės solidarumo mokesčio neišrenka arba išrinkusios su PLB valdyba nestropiai atsiskaito". Ir "Pasaulio Lietuvių" je" nerandu, kurios apylinkės renka ir kurios visai ne renka tautinio solidarumo mokesčių. Staniškis, buvęs apylinkės valdyboje ir skaitęs LB c. valdybos bendraraščius, kuriuose buvo pasakyta, kiek apylinkių, (bet niekad nenurodant jų vardų), nėra iš viso surinkę šių mokesčių, savo referate nežodelio neužsiminė, ką reikėtų daryti su šiomis užmigušiom apylinkėmis, kaip jas prikeliti iš to sunkaus jau kelių metų miego. Referentui šio klausimo nekėlus, tylėjo ir visi kiti tarybos nariai. Nieko nuostabaus. Daugelis jų niekad nėra dirbę jokio LB valdyboje. Todėl šiuo grynai savo namų reikalu ir nėra jokio tarybos nutarimo. Lyg tyčia, kad, grįžę tarybos nariai, nepažadintų savo apylinkių valdybų. Matyt, kad rimtai laukiama su Alta susijungimo, kad ši išrinktų tuos mokesčius.

Priešingai, Staniškis daug kalbėjo apie Vasario 16 progą gautas aukas. Jis ten davė ir šį pamokslą: "Būtinai reikia Vasario 16 rinkliavas praplėsti už minėjimo salės ribų. Daug kas neturi progos ar sąlygų minėjimoose dalyvauti, o paragintas paaukotų". Nenuro-

džius kur ir kuriais metais tas nebuvo padaryta, yra tušti žodžiai visuomenei klaidinti ir šių aukų rinkėjus paniekinti, užgaulioti. Va, jei Bendruomenė susijungtų su Alta, tai tik ji, Bendruomenė, visą tai te galėtų padaryti. Deja, Staniškis, gyvendamas Clevelande, gerai žino, kad šio miesto Altos skyrius kasmet Vasario 16 su aukų prašymo vokeliai prilanko visus šio miesto ir jo apylinkių lietuvių, kurie neatsilanko į tą minėjimą.

Toliau Staniškis propagavo jungtinį finansų fondą, sakydamas, kad Alta praityje atsisakė dalintis Vasario 16 proga surinktais pinigais. Tačiau šiuo metu turime gerą progą iš naujo derybas pradėti, nes JAV LB tarybos narių tarpe turime naująjį Altos pirm. dr. K. Bobelį".

Kaip keista, kad Staniškis taip žemai nuvertina savo kolegą tarybos narį dr. Bobelį, kuris, Staniškio galva, vien tik dėl to galėtų dalintis Vasario 16 gautais pinigais. Staniškis pareiškė, kad šio jungtinio fondo naudingumo pavyzdžiu galys būti 1968 m. Bendruomenės ir Vliko bendru susitarimu sudarytas Jungtinių Finansų fondas, kuris sėkmingai rinkęs aukas. Visi gerai pamena, koks to fondo buvo "sėkmingumas". Staniškis referate patiekė ir savo artimo giminaičio St. Barzduko kalbos citatas. Ta jo kalba buvo patalpinta 1970. 12. 18 Drauge, straipsnyje "Vasario 16 lietuvių auka". Iš tų citatų ir to straipsnio aišku, kad ir PLB pirm. St. Barzdukas siekia to paties su Alta jungtinio finansų fondo. Prel. J. Balkūnas pareiškė, kad anas Vliko ir Bendruomenės sutartas jungtinis fondas neturėjo pasisekimo, tik dėl to, kad Bendruomenė labai mažai juo tesirūpino. St. Barzdukas stebėtinai juokingai jam atsakė, girdi, anas fondas neturėjęs pasisekimo, kad jo herėmusios politinės grupės. O kur St. Barzduko garantija, kad politinės grupės rems šį jo brukamą naują jungtinį fondą.

Tarybos narys dr. A. Butkus šiuo reikalu taip sako: "Pats laisvinimo tikslams aukų rinkimo klausimas, mūsų nuomone, tebuvo pristatytas tik iš vienos pusės ir kaip kad Chicagos apygardos atstovas Juškevičius išsireiškė, pasiūlyti Džiugo Staniškio nutarimai buvo daugiau ruošima-

sis į kovą vienu lietuvių prieš kitus, o ne klausimo iš esmės nagrinėjimas".

Šiuos atstovo Juškevičiaus žodžius "kova vienu lietuvių prieš kitus" LB Clevelando apygardos tarybos nariai jau pademonstravo Vasario 16 išvakarėse, vasario 12 d., per Tėvynės Garsų radijo. Jie paskelbė atsisaukimą, kad visi lietuviai, šios Vasario 16 minėjimo proga aukas skirtų, nurodydami kam jas skiria, Vlikui, Altai ar Lietuvių Bendruomenei. Dar pridėjo, kad L. Bendruomenei skirtume auką, nes jie mūsų esą išrinkti į dabartinę LB tarybą.

Taip, ir aš balsavau už vieną kitą iš jų, nes tada ir pagalvoti negalėjau, kad jie atneš šią kovą vienu lietuvių prieš kitus mūsų visų didžiausios šventės — Vasario 16 minėjimo metu.

Senosios kartos lietuviai eidami į Vasario 16 minėjimą klausinėjo nustebe, kodėl čia keliama tokia baisi kova dėl jų aukų, kodėl jos norima atimti iš jų sukurtos Altos. Jei jie žinotų, kad jų šios aukos eitų, kokiai tai bendrovei, tai jie iš viso jų neduotų. Gana aišku visiems, kad jie paskelbė per radijo šį atsisaukimą, siekdami, kad ir per purvus, būtinai gauti svaresnį "įrodymą" Altai, kiek daug lietuvių "laisvu apsisprendimu" aukuoja L. Bendruomenei. LB Tarybos, kurioje ir Clevelando apygardos nariai dalyvavo, buvo padarytas šis nutarimas: "Pats aukotojas apsisprendžia, kuriai Lietuvos laisvinimo institucijai jis auką skiria, ir jam sudaromos sąlygos savo auką pakeisti. Centro Valdyba yra prašoma šia prasme susitarti su kitais laisvinimo veiksniais". Deja, mūsų apygardos tarybos nariai visiškai nesilaikydami ir šio savo nutarimo, nelaukdami susitarimo su kitais laisvinimo veiksniais, yra padarę šį atsisaukimą per radijo. Tegul būna čia pas mus Clevelande, koks tik jie nori tų aukų, skirtų L. Bendruomenei, didumo nuostimis, bus laikoma, kad jis buvo gautas tik per kovą vienu lietuvių prieš kitus, ir nesilaikant savo tarybos nutarimo. Nėra abejonės, kad jie šį atsisaukimą per radijo darė ne be St. Barzduko palaiminimo. Kaip sakoma — lazda turi du galus. Todėl nemanau, kad St. Barzdukas nežino, kad po šios jų sukeltos kovos, ir čia gali žymiai sumažėti tautinio solidarumo mokesčiai. O kaip su sekančios LB tarybos rinkimais, ar ten dar daug liks be jo grupės balsuotojų?

Kad tas jungtinis finansų fondas negalėtų būti sėkmingas, rodo ir Amerikos fondai. Pavyzdžiui, čia veikia ir įvairių ligų fondai:

J. GRAUDA

Apie lietuvišką Laugh-in

Suėjo, kartą, kompanija ir šnekučiavo. Jie nekalbėjo apie rezidencijas bei rezistencijas, nes temos jau nuzulintos. Tose temose netikėtai Amerikos, bet ir mažytės Amerikėlės neįmanoma atrasti.

Jie kalbėjo apie produktyvią reakciją į aplinką. Kalbėjo apie juoką, sarkazą ir satyrą, kaip vaistus prieš sustabarėjimą, buitės banalybių vesimą, prieš fariziejiskumą spaudoje. Jie, netgi, šnektelėjo apie lietuviškos televizijos galimybę turėti satyriškus dalykus savo programoje. Vienu žodžiu kažkuris ištarė, kad būtų gera turėti lietuvišką Laugh-in versiją.

Kompanijoje buvo keli entuziastiškai nusiteikę šnekučiai. Kalbėjo jie gražiai, patraukliai ir pagaunančiai. Tik vienas surugęs skeptikas vis tylėjo, vis, kaip skeptikui tinka, skeptiškai šaipėsi iš bendrakalbių entuziazmo.

— Aplinkos atmosfera pašvinksta, — kalbėjo vienas iš šnekučių, — kaip gyvenama ir ilgai nevedinta patalpa. Reikia ventilacijos. Tam reikalui amerikiečiai naudoja aštrią politinę karikatūrą. Tūpi, sakysim, trilinkai susilenkę po stalu pats valstybės prezidentas ir klausosi, ką šneka konspiraciniai prie stalo priglūdę opozicijos vadovai.

— Cha! — atsiliepė kitas šnektutis, — kad taip ir pas mus užkabinus veiksnius ir solistus. Bet tai neliacinas elementas. Šyptelsi iš veiksnio, paskelbsi tave esant antipatriotui, šyptelsi iš solisto, prirašys asmenines sąskaitas.

— Man patinka amerikoniška Laugh-in programa televizijoje, — dėstė vėl kitas. — Kad ir klouniškai kraiposi, o patraukia kandžiai per dantį net patį Spiro.

— Amerikoje žmonės prinoke, — kalbėjo jau trečias. — Čia netgi yra tam tikras prestižas patekti į politinio sarkazmo lauką.

— Amerika yra amerikiečiams, — pasakė dar vienas, o mes, psichiškai, Amerikoje negyvename. Mes gyvename savo klate.

— Tai teisingai pasakyta, — staiga pasakė skeptikas, — imk, tamstelė, ir patrauk per dantį tipelį, kuris sau įsikalbėjo monopolį kitus terlioti.

Prieš tai mes ir einame, — suriko šnektutis. — Monopolio traukti kitą per dantį nėra. Atvirų nuomonių ir atvirų žodžių visuomenėje yra ir absoliuti teisė kritikai. Juk, vyrai, Amerikoje, esame!

— Ar jūs galėtumėte įtraukti į jūsų propaguojamą lietuvišką Laugh-in versiją tipelius, kurie sau įsikalbėjo kitų terlionės monopolį?

— Aišku turime, — suriko iš karto keli kritikinės atvirybės entuziastai. — Gana fariziejiskumo. Monopolio kritikai negali būti. Atviras žodis, atvira nuomonė, atvira karikatūra, atviras Laugh-in lietuviškoje versijoje. Tai išvėdina fariziejų prisdardintą atmosferą.

— Reikia nuimti kiaulėms karūnas, — suriko dar vienas, bendros nuomonės priedui. — Ir mes turime atviro žodžio principą ir jo praktiką.

— Tad ir pamėgink, meldžiamasis, — nusišiepė skeptikas, — išsišokti prieš terlionės monopolistą su savo lietuviška Laugh-in versija ir pamatysi, koks bus atsakymas.

— Ir koks gi bus tas atsakymas? — gana militantiškai išsišoko entuziastas.

— Į lietuvišką Laugh-in, jie paruoš tau bernišką snuk-in, atšovė skeptikas.

širdies, vežio, polijo ir kt. Jie visi priklauso tam pačiam sveikatos departamentui. Tad kodėl jie negali susitarti ir padaryti vieno jungtinio fondo, o aukotojai laisvu apsisprendimu galėtų aukoti, bet kuriam iš tų ligų fondui. Nors Amerika ir gana aukštai vertina darbo jėgą — gausybės aukų rinkėjų laiką, bet gerai žino, kad jungtinis fondas niekad nesurinks tiek aukų, kiek jie surenka atskirais fondais.

Altos pirm. dr. Bobelis sako, kad Vasario 16 aukos yra vienintelės Altos pajamos, kurių didelė dalis, pagal susitarimą, perduodama

Vlikui. Priešingai, Bendruomenė renka tautinį solidarumo mokesčių, o, jį rinkdama, į šio mokesčio kreipimosi lapelį įrašo ir aukos prašymą. Ir tikrai, kartais būdavo tos aukos gaunamos didesnės ir už pačius mokesčius. Taip pat žinoma, kad, pagal nusistovėjusią tradiciją, Bendruomenė kasmet rengia Lietuvių Dienas. Jas kruopščiai ir sumaniai rengiant, duodavo tūkstančius pajamų. Deja, jau girdime ir čia dejavimą, kad Lietuvių Dienos nebeopulios, kad jų rengimas mažai besukelia įplaukų, o

(Nukelta į 6 psl.)

SOVIETINIS ŠPIONAŽAS

ŽUDYK IR NEKLAUSK

Skaitydamas bylą žmogaus, kurį reikėjo likviduoti, Chochlovą sužinojo, kad Georgij Okolovičius buvo senas rusų emigrantas, pasidaręs svarbiausiu vadu rusų rezistencinės organizacijos N.T.S., kuria prieš keletą mėnesių Chochlovas susidomėjo. Iš bylos jis sužinojo smulkų Okolovičiaus adresą vakarų Vokietijoje, visus jo įpročius, telefoną ir net automobilio numerį. Jis patyrė, kad Okolovičius jau keletą kartų atliko kelionę į Sovietų Rusiją, nors už jo pagavimą sovietų saugumas būtų išmokėjęs didelę sumą.

Kremlius buvo įtikinęs, kad N.T. S. yra pati pavojingiausia organizacija sovietų saugumui. Ji sugebėjo Rusijoje visur pasidinti savo agentus, sudarant sabotažo branduolius. Ir ta N.T.S. propaganda rusuose turi pasisekimo.

Chochlovas supažindino savo žmoną su jam pavesta misija, ir abu diskutavo kas daryti, nes Janinai, kaip krikščionė, kėlė pasibaisėjimą, kad jos vyras turės nužudyti kitą žmogų. Bet ji taip pat žinojo, kad jis negali atsisakyti nuo tos misijos, nes tai būtų abiem ir jų sūnui

pražūtis. Ji gailėjosi, kad anksčiau priešinosi, kad vyras būtų paskirtas į sovietų ambasadą Paryžiuje.

— Tu apsirinki, — pastebėjo jai Chochlovas. — Atsimink tik kas likvidavo Kutiepoją ir Milerį. Visa tai suorganizavo sovietų ambasadą.

Ir staiga jam pasirodė vienintelė galimybė, sunkiai įvykdoma, bet vis duodanti vilties spindulėlį. Kai jis nuvyks į Frankfurtą, slapta pasimatysias su Okolovičium ir atidengs jam savo misiją. Okolovičius šitaip įspėtas, galės išvengti sovietų agentų atentato, persikeldamas kitur gyventi, kas bent kuriam laikui sukliudys šio velniško plano įgyvendinimą. Ir Chochlovas jam išreiškė savo norą įsijungti į N.T.S. eiles, nes iš bylos matė, kad ši organizacija yra visai nepriklausoma nuo vakariečių sąjungininkų tarnybų, su kuriom Chochlovas jokia kaina nenorėjo susirūti.

Tokiu būdu prieš savo viršininkus pasirodys, kaip nesugebėjęs įvykdyti pavestos misijos, nevertas toliau pasilikti tarnyboje. Janina buvo skeptiška dėl tokio projekto, ar jos vyras neturįs dideles iluzijas ir tai sudaro pavojingą situaciją. Bet matydama vyro entuziazmą, nusileido, sakydama, kad gal jis ir teisus taip galvodamas.

1954 m. vasario 17 d. Chochlovas atvyko į Frankfurtą per Šveicariją ir įsiregistravo viešbutyje kaip Josef Hofbauer. Vienas iš dviejų jo agentų jau buvo tenai, kitas turėjo netrukus atvykti iš Vienos. Buvo sutarta, kad pla-

no vykdymo bus imtasi tik už kelių dienų, kai susipažins gerai su vieta ir ištirs aplinkybes, kaip geriau prisirinti prie Okolovičiaus. Nuždymui turėjo negarsinį revolverį įtaisytą cigarečių pakelyje su nuodingomis kulkomis.

Kitą dieną Chochlovas praleido galvodamas, kaip susitikti su Okolovičium nematant pagelbininkams. Vakare jis nutarė nuvykti prie namo, kur gyveno Okolovičius. Jis sėdėjo į vieną autobusą, paskui kėlė pakeitė kitu ir atvyko į priemiestį, kur gyveno N.T.S. vadas. Aplink namą augo medžiai, o gatvėlė buvo tuščia. Jis žinojo, kad Okolovičius gyveno ketvirtame aukšte iš gatvės pusės. Jis pakėlė galvą ir pamatė languose šviesą. Minutę dvejų. Gal geriau rytoj ateiti. Bet, po viso to, kodėl nepabandyti tuojau?

Apsižvalges ir aplink nieko nematydamas, jis uždėjo ranką ant durų rankenos. Ar duris buvo užrakintos? Ne. Jis pastumėjęs duris įėjo. Stai laiptai. Reikėjo veikti. Paskutiniame aukšte buvo trejos durys. Jis pasibeldė į vienas. Pagyvenęs vyras, žilstantis plaukais atidarė ir pasiūžėjo į ateivį. Jo žvilgsnis buvo ramus ir inteligentiškas. Iš pirmo žvilgsnio Chochlovas atpažino Okolovičių iš byloje matytų nuotraukų.

Į klausimą ar jis Okolovičius, šis ramiai atsakė teigiamai pasilikdamas tarpdury.

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Rašytojas Liudas Dovydenas

LIUDAS DOVYDĖNAS RAŠYTOJO 65 METŲ SUKAKTIES PROGA

Mūsų visų interesus vienas ir kietas: visomis priemonėmis kovoti prieš kaskart žiauresnį sovietinės Rusijos imperializmą, daug nacionališkesnį, daug žiauresnį už carinės Rusijos imperializmą.

Liudas Dovydenas

Jei gyventume nepriklausomoje Lietuvoje, Liudo Dovydeno sukaktuvės būtų buvusios paminėtos Vilniuje, teatre, iškilminga akademija, kur būtų susirinkę visų pakraipų rašytojai, žodžio meno gerbėjai. Gal būtų dar gyvas ir Cvirka, ir S. Neris, ir jie gal būtų atėję pagerbti "buržuazinio" rašytojo. Deja, kaip sukaktuvinių man guodžiasi, esame tremtyje, kur likom aplėšti pačiam darbo įkarštyje. Tautos kūrybinė galia liko perskelta pusiau. Duona ir vidutiniškumas surijo tai, ką galėjom paversti dideliu kūrybiniu pakilimu. Tai bolševikinės okupacijos pasekos.

Liudas Dovydenas gimė 1906 m. sausio 1 d. Trumpiškio viensėdyje, Panemunio vls., Rokiškio apskr., amatininko, siuvėjo, šeimoje. Jo tėvas buvo šviesus lietuvis, Jurgio Bielinio bendradarbis, knygnešys.

STEPAS VYKINTAS

Buvo raštingas, skaitė ir platino lietuviškas knygas. Dalyvavo 1905 m. revoliuciniame sąjūdyje, agituodamas kovoti prieš caro despotizmą. Buvo kazokų sumuštas ir vos gyvas išliko. Jo motina, Elžbieta Rušėnaitė, buvo darbšti, pareigūs šešių vaikų aprūpintoja. Tėvas nuolat vis kur nors keliauvo, o namuose ant motinos pečių likdavo vaikai, ūkis. Kartais tėvas iš turkaus grįždavo išsigėres, tai motina ūdydavo: "Tai be tos smarvės ir pro kryžių nepraeini!" Apsisėdėdavo ir vėl susitaikydavo. Iš tėvų Liudas paveldėjo polinkius į veržlumą, darbštumą ir nepriklausomumą. Tėvo bibliotekoje be kitų lietuviškų raštų buvo ir Simono Daukanto "Būdas". O jame Liudukas skaitė: "Liuosybę savo pervis mylėjo ir godėjo, už kurią viso pasaulio aukso nebūtų emę, todėl ir dar šiandien tariama yra: "Liuosas lab ir po keru begyvena, arba: "Velnias tau, sako, tevergauja, ne žmogus"...

Sukaktuvinių mokyti pradėjo Čedasų pradinėje mokykloje, kuriai vadovavo Antanas Tamošaitis, vėliau tapęs universiteto profesoriumi. Jis įdiegė Liudukui

mokslo ir knygų meilę. Tačiau dėl sunkių materialinių sąlygų Liudas neįstengė išeiti reguliaraus mokslo, tai jis pats ruošėsi eksternu išlaikyti abiturų egzaminus. Vėliau lankė Tumo ir kt. profesorių literatūros paskaitas. Ruošėsi išvykti į užsienį studijuoti kalbų, bet bolševikinė ir nacinė okupacija visus rašytojo planus sužlugdė.

1927 m., paimtas į kariuomenę, sukaktuvinių ilgesni laiką liko husarų pulko bibliotekininku. Tai buvo gera proga autodidaktos rašytojo savimoka. Su mūsų literatūra jis susipažino pagrindinai: "Anykščių šilė" ir kt. mūsų klasikų buvo išmokęs atmintinai. Ypač mėgo Valančiaus, Zemaitės, Vienuolio ir Šešniaus raštus. Skaitė daug rusiškai ir lenkiškai. Jo rusų mėgstami autoriai buvo: Gorkis, Gogolis ir L. Tolstojus.

Rašyti jis pradėjo gana anksti, jaunystėje. Rašė korespondencijas, eilėraščius, feljtonus, apsakymėlius. Visokių straipsnių vaizdėlių, apysakų yra prirašęs ištisas kauges. Visokiais slapyvardžiais. Šita literatūra jubilato šiandien nebedžiuginanti. Tačiau sukaktuvinių ninkas yra parašęs krūvą stambių veikalų, kurie liks nemirštami. Tai dviejų toimų romanai "Ieškau gyvenimo draugo", "Broliai Domeikos", "Žmonės ant vieškelio" ir kt. Jis taip pat sukūrė nemažą literatūros vaikams, jaunimui: "Kelionė į pievas", "Jaujos pasakos", "Varpinės šuva", "Pabėgėlis Rapsiukas", "Kortų namelis", "Buvo kartą karalius" ir kt. Rašė ir feljtoninio pobūdžio apysakėlius: "Per Klausučių ulytėlę", "Naktys Karališkėse" etc. Neseniai pasirodė jo memuarinių raštų du tomai. Taigi, Liudas Dovydenas, palyginti, yra gana produktyvus rašytojas.

Tačiau sukaktuvinių koto tvirtybė yra ne raštų gausis, bet kokybė. Jo romanas "Broliai Domeikos" gavo 1936 m. valstybinę premiją. Tai literatūrinis laimėjimas, kuris įamžina rašytojo vardą. Šiame romane rašytojas talentingai vaizduoja mūsų kaimo gyvenimą. Pagrindiniai romano veikėjai — du broliai, ūkininkai, — Adomas ir Julijonas. Abu broliai lenktyniauja dėl gerovės. Juos piudo sankiršininkas Užubalis, tikras kaimo liežuvininkas. Broliai ima bylinėtis, prasiskolina

NAUJAS RELJEFINIS LIETUVOS ŽEMĖLAPIS

JURGIO BAUBLIO 8 METŲ DARBAS

VYTAUTAS ALANTAS

Lietuvių Tautinės Sąjungos
Detroito skyriaus narys.

Ilgus metus jis dirbo Detroito Tarptautiniame institute ir tedirba šiandien tvarkydamas bei prižiūradamas nuolat Instituto salėje vykstančios tautybių parodos langą su lietuviškais eksponatais.

Jurgis Baublys

Lietuvių patarlė sako: Dievas davė ir driebtelėjo. Atrodo, kad ir Baublys bus patekęs į tų apdovanotųjų tarpą: jis ne tik patvariai ir sėkmingai dirba visuomeninį ir kultūrinį darbą, bet turi gerą skonį ir techninių sugebėjimų iš metalo ir medžio sukurti labai gražių dirbinių. Sakysime, Detroito Lietuvių Namų salėje ant sienų kaba estetiškai atrodo ir mozaikine technika padaryti Lietuvos 7 miestų herbai ir Lietuvos Vytis, nekalbant jau apie jo kitus to pobūdžio darbus, kaip, pv., vazas, lempas, žvakides ir t.t. Tarp kitko jis yra padaręs Kauno Karo Muziejaus modelį, o dabar ruošiasi daryti Trakų pilies modelį.

Baublys dirba General Motor korporacijoje kaip medžio modelių dirbėjas automobilių dalims. Tarp kitko norėčiau pastebėti, kad mes su Baubliu esame kaimynai ir jo žemėlapių darbą visą laiką sekiau kada-nėkada pas jį užeidamas. Dabar duokime jam pačiam atsakyti į keletą klausimų. Pirmiausia jį paklausiau, kodėl jis to darbo ėmėsi?

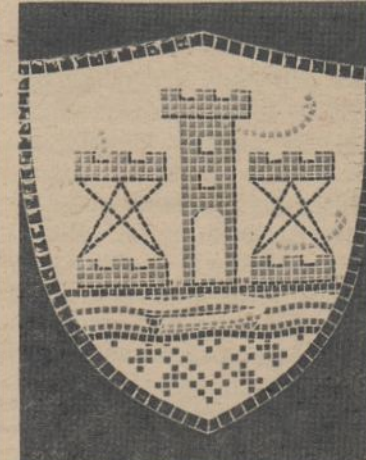
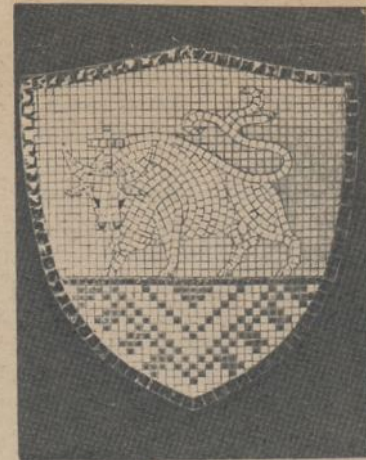
— Būdamas dar gimnazistu Kaune, — jis atsakė — rodos, Karo Muziejuje mačiau prof. P. Matulionio padarytą spalvotą reljefinį Lietuvos žemėlapi. Jis man padarė neužmirštamą įspūdį. Dabar, esant toli nuo tėvynės, to žemėlapių vaizdas dar labiau ryškėja mano

akyse. Pasinaudojamas Amerikoje įsigyta savo nauja specialybe, esu medžio modeliotojas, sumaniau pats tokį žemėlapi pagaminti, kad galėčiau ne tik vaizduotėje, bet ir tikrovėje savo akį "paganyti" Nemuno, — mat, aš prie Nemuno augau, — Nevėžio, Kuršių Marių, Palangos ir kitų Lietuvos vietovių slėniuose ir aukštumose. Turiau pastebėti, kad mano padarytas yra tik Lietuvos žemės paviršiaus reljefo modelis.

— Iš kokios medžiagos modelis padarytas?

— Kadangi modelį dariau, kaip minėjau, savo "reikalams", tai pasirinkau gražiausią medį — riešutą, nors bandžiau ir kitą medį bei sintetines medžiagas.

— Kas daugiausia žemėlapyje atvaizduota: miškai, (Nukelta į 6 psl.)

Jurgio Baublio pagaminti Lietuvos miestų herbai.

DOVANŲ IR BRANGENYBIŲ PREKYBA

TERRA

Viskas iš kristalo, porcelano, sidabro, keramikos; tautodailiniai odos ir medžio darbai; Lietuvos linas, lietuviški paveikslai ir knygos, meniškos Hummel, Cappe, Lladro, Hutchenreuther, Anri ir kt. figūros ir kt.

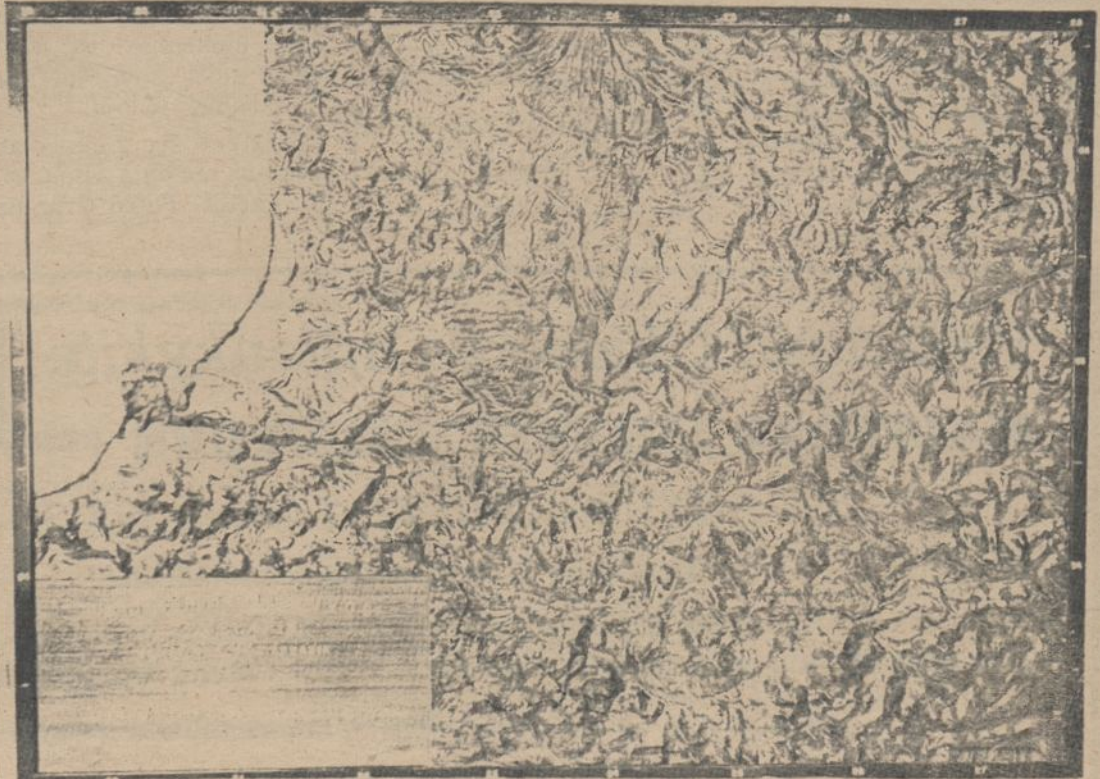
14 Kt. ir 18 Kt. aukso apyrankės, sagės, medalionai, auskarai, kryželiai, grandinėlės; Longines ir Wittnauer laikrodžiai, paprasti ir auksiniai; didelis gintaro puošmenų, pradedant žiedais ir baigiant karoliais ir apyrankėmis, pasirinkimas.

Žiedai su deimantais, akvamarinais, ametistais, opalais ir visais kitais brangiaisiais ir pusiau brangiais akmenimis; taip pat kultūrinių perlų karoliai ir kiti papuošalai; ivory, koralai ir t.t.

Prekės importuotos iš įvairių Vakarų Europos kraštų, atraktyvios, aukštos kokybės, neaukštomis kainomis.

Mūsų adresas:

**TERRA, 3237 West 63rd Street,
Chicago, Illinois 60629.
Telefonas — 434-4660.**

Jurgio Baublio sukurtas Lietuvos reljefinis žemėlapis (30x40)

NAUJAS LIETUVOS RELJEFINIS ŽEMĖLAPIS

(Atkelta iš 5 psl.)

upės, ežerai, morenos, kalnai?

— Pavaizduoti kalnai, aukštumos, upės ir slėniai, nes jie daugiausia susidarė upių ir upelių veikiami. Baltijos jūra, Kuršių Marios ir ežerai atžymėti šviesiai mėlyna spalva. Į modelį įeina ir Karaliaučiaus sritis. Dėl morenų pavaizdavimo turėjau nemažą galvosūkių, kol kompetetingi žinovai man patarė, kad modeliu paimtu masteliu visų morenų pavaizduoti negalima. Tada pasitvirtino kai pradėjau patį skaptavimo darbą. Be to, pagal prof. A. Bazalyką ne visos morenos yra ištirtos ir nustatytos. Orientacijai atžymėjau apskričių miestus ir žinomų kalnų viršūnes.

— Pagal kokį pavyzdį, geografinius ar politinius duomenis, nustatėte žemėlapiu sienas? — paklausiau.

— Kaip minėjau, mano padarytas darbas yra tik Lietuvos žemės paviršiaus reljefo modelis, tad jis nėra nei politinis, nei istorinis žemėlapis. Tik orientacijai neryškiai atžymėjau išvestas Lietuvos sienas pagal 1920 metų sutartį ir kur jos numatomos išvesti pagal Lietuvos Tyrimo Instituto projektą.

— Kada pradėjote modelį daryti?

— Mintis tokį modelį padaryti kilo 1962 m. pradžioje. Patį darbą pradėjau 1968 m. pabaigoje ir baigiau lapkričio mėn. 1970 m. Tad medžiagą rinkau ir žemėlapi dirbau viso 8 metus.

— Iš kokių šaltinių ėmėte medžiagą ir kur tokių šaltinių radote?

— Laiškais kreipiausi į eilę asmenų ieškodamas Lietuvos žemėlapiu 1:400000 masteliu su 25 metrų izohipsėmis. Deja, per 5 ieškojimo metus tokio žemėlapi neradau. Tada pasirinkau plk. J. Andriaus sudarytą ir Lietuvių Enciklopedijos išleistą žemėlapi: 1:500000 (faktiškai 1:532000) masteliu su 50 metrų izohipsėmis, šio pasirinkimo dabar nesigailiu. Minėtas žemėlapis ir mano padarytas modelis yra 30 colių pločio ir 40 colių ilgio. 50 metrų izohipsės atvaizduotos 1/8 colių storio medžio plokštėmis.

Kiekviena plokštė išpaušyta pagal atitinkamą izohipsės liniją, be to, puikliai (jigsaw) išpauštos visos upės ir upeliai. Taip paruoštos medžio plokštės suklijuotos viena ant kitos. Aukščiausias Kriavo kalnas tuo būdu išėjo apie 7/8 colių aukščio. Be minėto žemėlapi, dar naudojau Amerikoje ir Anglijoje išleistais įvairių mastelių žemėlapius. Iš jų papildžiau nemažą skaičių kalnų ir aukštumų, kurių nėra atžymėta L. E. žemėlapyje. Upių ir ežerų tinklui patikrinti naudojau L. Mindaugo hidrografinių žemėlapių. Papildomų aukštumų vie-

toms nustatyti naudojau Br. Kviklio ir V. Vijeikio išleistu topografinių žemėlapių albumu. Taip pat naudojau Br. Kviklio knygomis "Mūsų Lietuva", 4 tomai, prof. A. Bazalyko "Lietuvos Fizinė Geografija" 2 tomai ir t.t.

— Ką manote toliau su žemėlapiu daryti?

— Mano talkininkas plk. J. Andrius gavęs žinią, kad modelis baigtas, patarė parodyti jį specialistams ir visuomenei įvertinti. Jei specialistai ir atitinkamos institucijos jį pripažintų tinkamu, manau, būtų galima galvoti apie mano žemėlapiu spausdinimą. Toks žemėlapis būtų naudingas mūsų mokykloms ir šiaip jau įstaigoms bei organizacijoms. Manau, kad jis būtų tinkama puošmena ir lietuvių salėms. Bet čia jau mano kompetencija nesiekia ir pereina topografu, visuomeninių organizacijų ir leidėjų žinion.

— Kokie jūsų ateities planai?

— Nemėgstu kalbėti apie darbus, kurių dar nesu padaręs, nors kartais pats dėl to nūkaučiu. Anksčiau esu padaręs Kauno Karo Muziejaus modelį 1:200 masteliu, dabar papildomai ieškau prie jo buvusio rožių sodelio išplanavimo su visais sodelyje buvusiais paminklais, takais ir t.t., bet kadangi niekur iš anksto apie tai nesiskelbiau, tai ir man reikiamos medžiagos negaunu. Dabar renku medžiagą Trakų pilies modeliui padaryti.

Baigdamas pokalbį Jurgis Baublys pridūrė:

— Naudodamasis šia proga noriu paminėti ir padėkoti visiems mano talkininkams: a. a. prof. St. Kolupailai, geografui a. a. A. Bendoriui, plk. J. Andriui, p. J. Kučinskui, Br. Kvikliui, D. Dulaičiui, Č. Anušiu, savo broliams Anglijoje ir Vokietijoje už reikalingų žemėlapių parūpinimą ir broliams Lietuvoje už atsuntimą reikalingų knygų.

Nuo savęs priduriu, kad Detroito lietuvių visuomenės modelį pamatys vasario 28 d. Lietuvių Namuose Kultūros Klubo ruošiamame modelio pristatyme. Be to, jis bus išstatytas menininkų ir mėgėjų darbų parodoje ruošiamoje balandžio 17-24 irgi Lietuvių Namuose. Šeštadieninių mokyklų vadovybės modelį prašo parodyti mokiniais. Be to, greičiausiai modelis bus parodytas Dainavoje susirinkusiems mokytojams į Mokytojų Savaitę ir per šaulių Kultūros savaitę. Baublys jau anksčiau buvo kviestas suruošti savo darbų parodą Balzeko Muziejuje Chicagoje.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

PETRAS GRIGANAVIČIUS — MECH. INŽINIERIUS

Kalėdų ir Naujųjų Metų laikotarpis šiaurės Amerikoje praeina savotiška įtampa kiekvienam asmeniškai ir visiems, besirūpinant dovanomis, sveikiniiais ir panašiais reikalais. Dažnas ieško šiame kelyje ko nors naujo. Visai neįsivaizduojamas naujovių, bet ištvėrimingai tuo siekdamas eilę metų, vieną didžiausių dovanų sau ir savo gražiai šeimai praėjusių metų pabaigoje pasirūpino Petras Griganavičius, Kalėdų švenčių išvakarėse gaudamas "Degree of Bachelor of Science in Mechanical Engineering", trumpai — gaudamas mechanikos inžinieriaus diplomą.

Petras Griganavičius ramus, kuklus, bet drauge pastabus aplinkai ir ryžingas vyras. Tėviskės pastogės ir tėvėlių globos nustojo 1944 metais, pasitraukdamas į vakarus. Gyvendamas didžiojo Hanau a/Main stovykloje jis aktyviai dalyvavo ten susiformavusio Dainavos ansamblio veikloje, turėdamas gražų tenorą dainavo chore, šoko tautinius šokius, buvo renkamas į valdybas, dirbo organizacinį darbą... Persikėlus ansambliui į Chicago, Petras eilę metų liko jo eilėse.

Vėliau jis išsijungė iš Dainavos veiklos ir pradėjo lankyti Illinois Institute of Technology. Jis dirbo pilną laiką ir dar daugiau — reikiamus viršvalandžius — The Harrington & King Perforating Co., Inc., gamybos priežiūros vadovybėje. Papildomai lankė Chicago Technical College. Visą laisvalaikį skyrė mokslinimui. Ir štai viso to susitelkimo, ryžto ir ištvermės pasėka — inž. diplomai.

Petras Griganavičius yra vedęs Danguolę Bankauskaitę. Jiedu augina sūnų Šarūną, lankantį trečius metus St. Ignatius College Prep. ir dukrą Rasą, antuosius metus lankančią Maria High School. Abu jaunuoliai mokosi itin gerai ir pastoviai laikosi garbės sąrašuose. Lygiai gražiai jiedu mokslinasi K. Doneičio aukštesniojoje lituanistikos mokykloje.

Baigiant šią kiekvienam lietuviui malonią žinią, norisi kartoti Petro Griganavičiaus

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS UŽMAČIOS...

(Atkelta iš 4 psl.)

dažnai ir nuostolių pridaro. O kodėl jos buvo ir dabar yra populiarios Kanadoje ir Australijoje, ar ten ne tie patys lietuviai gyvena? Ir Naujų Metų viešieji sutikimai daromi Bendruomenės. Ir čia jau tos pačios dejonės, tas pats nuosmukis.

Apie šį nuosmukį ir jo pašalinimą referentas Staniškis irgi ne žodeliu neužsiminė, o, kaip minėjau, visas jėgas sukoncentravo į Vasario 16 aukų pasidalinimą. Bendruomenės kasmet dar turi vieną mėnesį ekstra aukoms rinkti. Kiek jų ten surenka, irgi ne mums žinoti, nes ir Staniškis tų duomenų negalėjo gauti... Bet mes žinom, kad Bendruomenės kasmet gauna iš mūsų suaukoto Lietuvių Fondo pelno po 20,000 dol. Priešingai, Alta, būdama politinė organizacija, iš šio fondo nieko negali gauti. Todėl ir laikau, kad Bendruomenės pretenzijos į Vasario 16 aukų pasidalinimą yra niekuo nepagrįstos.

Kaip žinome, šį LB taryba turi daugybę sudarytų sekcijų, o jų tarpe ir politinę. Deja, ir politinį klausimą suformulavo ir nutarimą pranešė tas pats finansų sekcijos narys Staniškis. Ir kiek bereikalingos baimės, kiek įtarinėjimų, kad politinė sekcija, kurioje yra, pavyzdžiui, tarybos nariai Vilijus Bražėnas, dr. Bobelis ir kt., gali per kokį plaukelį šį politinį klausimą ar tuo reikalu nutarimą paruošti ne pagal Barzduko grupės liniją. Argi šiom visom kitom sekcijom neužtenka, kad bus jų didžiulės nuotraukos patalpintos Drauge, kurios taip puikiai pavaizduos Bendruomenės plėtimą ir šakotą veiklą... Tuo Barzduko nutarimu, paskelbtu Staniško lūpomis, įgaliota JAV centro valdyba kreiptis į ALTA pradėti pasitarimus JAV LB ir ALTA susijungti į vieną organizaciją, kuri atstovautų visai JAV lietuvių visuomenei ir vykdytų visus jos politinių bei kultūrinius uždavinius.

Taip neseniai buvo daromi žygiai įvesti į Vliką 15

vičiaus darbovietės prezidento žodžius, pareikštus jam šia proga. Džiaugdamasis šiuo Petro pasiekimu, jis įsakmiai pabrėžia, kad dirbant pilną laiką darbovietėje ir drauge norint studijuoti, pasiekti aukštojo mokslo diplomą, reikia didelio pasiryžimo ir darbštumo... Petras tai pasiekė, nežiūrint vyresnio amžiaus, šeimos rūpesčių, ir kitų kliūvinių. Pagarba jam ir jo talkininkei Danguolei.

Steigiantis LST Korp! Neo-Lithuania šiame krašte, Petras Griganavičius įsijungė į jos eiles ir nūn, gaudamas inžinieriaus diplomą, perėjo į filisterių gretas.

Bendruomenės atstovų ir tuo būdu sulikviduoti Vliką. Nepavyko. Dabar einama kitu keliu, bet tų pačių tikslų siekiant, būtent, susijungti su Alta, sudaryti su juo jungtinį fondą ir iš to fondo Vlikui nieko neduoti. Tada Vlikas, nebegaudamas iš Altos lėšų, atsiklaupęs prašys Barzduką ten užimti su visu būriu Bendruomenės vadovavimą.

Bendruomenė susijungus su Alta tampa politinė organizacija ir tuo pačiu nustoja teisės gauti didžiulius sumas iš Lietuvių Fondo.

Skaitėme š. m. vasario 10 d. Drauge, kad JAV LB centro valdybos pirm. V. Volertas su valdybos nariais lankėsi Washingtone dėl Ethnic Heritage Studies įstatymo pravedimo, kuriuo vadovaujantis būtų suteikta iš federalinės valdžios finansinė parama li-

tuanistiniam švietimui ir tautinės kultūros vystymui. Ir šiuo atveju Bendruomenė, tapus politine organizacija, nustotų teisiu šia paramą gauti. Matyt, kad ir Volertas netiki, kad Bendruomenė gautų Altos sutikimą su ja susijungti ir tuo pačiu tapti viena politine ir kultūrine organizacija.

Visi čia suminėti faktai ir rodo, kad Bendruomenės užgaidos susijungti su Alta yra žalingos Vlikui, Altai ir pačiai Bendruomenei.

• Perkant ir parduodant namus kreipkitės į Ed. Čapą — Capas Realty So., tel. 732-8242.

• Prieš atnaujinami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius pataravimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRY S MODERNIOS KOPLYČIOS

DAR GALIMA ĮSIGYTI ŠIAS VILTIES KNYGAS

S. Rūkienė. GRĮŽIMAS Į LAISVĘ. Sibiro tremtinės atsiminimai. Kietais viršeliais. 526 psl.\$6.00

J. Gliuda. AGONIJA. Romanas iš Lietuvos respublikos žlugimo. 408 psl.\$5.00

R. Spalis. REZISTENCIJA. Romanas iš pirmosios sovietų okupacijos Lietuvoje. 430 psl. Kietais virš. \$6.00

Giovannino Guareschi. DRAUGAS DON CAMILLO. Įdomi satyra iš gyvenimo Sovietijoje. 216 psl.\$3.00

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. ir prašau atsiųsti man:

..... egz. GRĮŽIMAS Į LAISVĘ \$.....

..... egz. AGONIJA \$.....

..... egz. REZISTENCIJA \$.....

..... egz. DRAUGAS DON CAMILLO \$.....

Mano adresas:

(pavardė ir vardas)

(namo numeris ir gatvė)

(miestas ir valstybė, zip Nr.)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

K a i n o s ž e m o s — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

CLEVELANDIEČIŲ AUKOS VASARIO 16-SIOS PROGA

Iki vasario mėn. 20 d. Lietuvos laisvinimo reikalams surinkta (paštu ir minėjimu metu) \$1,947.15 Amerikos Lietuvių Tarybai. Taip pat rasti keli vokeliai su aukomis kitoms organizacijoms (VLIKui, BALFui ir LB) bendroje sumoje \$125.00. Pereitais metais buvo surinkta apie \$1,230.

Aukų rinkliava yra tęsiama ir visi, kurie dar nespėjo paaukoti prašomi siųsti aukas ALT Clevelando skyr. išdin. V. Palūnui, 518 Catalina Drive, Akron, Ohio 44319 arba skyr. pirm. A. Pautieniui, 2733 East Overlook Road, Cleveland, Ohio 44106. Visos aukos yra skiriamos Amerikos Lietuvių Tarybai ir prašome nedaryti jokių prierašų bei skyrimų kitoms organizacijoms.

ALT Clevelando
Skyriaus Valdyba

• Prof. J. Jakštas skaitys paskaitą ALT S-gos Clevelando skyriaus rengiamame Lietuvos nepriklausomybės atstatymo minėjime šį šeštadienį, vasario 27 d. pirm. A. Garmaus rezidencijoje, 24584 Chardon Road. Pradžia 7 v. v.

Į minėjamą kviečiami visi skyriaus nariai su šeimomis ir svečiai.

• Norintieji dalyvauti Čiurlionio ansamblio išvykoje į Pietų Ameriką, dėl kelionės sąlygų kreipkitės į ansamblio pirm. V. Plečkaitį, tel. 731-7699.

• SLA 14 kuopos susirinkimas vasario 7 d. neįvykęs dėl blogo oro, įvyks kovo 7 d., 12 val. Lietuvių svetainėje.

• Eleonora ir Vytautas Mazoliauskai nuo š. m. kovo 15 d. išsikelia gyventi į Floridą, Lake Worth, kur nusipirko namus.

• Clevelandiečių kolonija Floridoje kas metai didėja vis naujai įsikūriantais, ieškančiais melynų dangaus ir bėgančių nuo šalčio.

• Viktoras Galinis, gyvenęs Clevelande, dėkoja visiems artimiesiems ir draugams, Lietuvoje, Anglijoje ir Amerikoje, kurie liūdesio valandoje, mirus dukrai Ritai Galinytei-Elam, pareiškė užuojautas, atsiuntė gėles ar užpirkto šv. Mišias.

• Eugene P. O'Grady, naujai paskirtas Ohio Safety State direktoriumi žada pradėti energingą kampaniją, kad būtų sumažintos nelaimės greitkeliuose. Gubernatorius John J. Gilligan paskyrė specialią komisiją ištirti kaip sumažinti nelaimes.

• Ice Follies spektakliai, kurie prasidėjo Clevelando Arenoje vasario 23 d. ir tęsis iki kovo 7 d., turi tokias garsenybes kaip Peggy Fleming. Be to, programoje dalyvauja "Snoopy", žavėjis visų savo numeriais, kurie čiuožime neturi sau lygių.

Spektakliai įdomūs ne tik jaunimui, bet ir vyresniesiems.

Pilėnų tunto tuntininkas inž. Meilus (kairėje), perduodant pareigas naujam tuntininkui V. Staškui (dešinėje), Vidury vs Pr. Karalius, J. Carlos nuotrauka

SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKSTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS
INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Už įvairius taupymo sertifikatus moka

5 1/4% iki 6%

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

• Norintieji pasiruošti JAV piliečio egzaminams, kviečiami lankyti pilietybės pamokas savo apylinkės mokyklose, kur išmoks skaityti, rašyti, kalbėti angliskai. Dėl informacijų telefonuokit į Cleveland Board of Education 696-2929, extension 217.

• Society National Banko kapitalas nuo 1969 m. paauko 36,419,900 dol. ir dabar yra 869,453,079 doleriai. Banko vadovai Walter F. Lineberger ir Maurice Struchen sako, kad visos banko apyvartos milžinišku šuoliu žengia pirmyn ir Society National Bankas yra vienas iš didžiausių bankų Society Corporation grupėje iš devynių bankų, kurių bendras kapitalas yra 1,1 bilijonas dolerių.

• Wrestling tarp žymiųjų imtininkų kaip Bobo Brazil ir Ernie Ladd šį ketvirtadienį, vasario 25 d., 8 v. v., Arenai būnant užimtai Ice Follies spektakliais, įvyks St. Joseph High School gym — E. 185 St. ir Lake Shore Blvd. Bilietai nuo 4 iki 3 dol. parduodami Arenos kasoje ir prieš rungtynes gimnazijoje nuo 7 v. v.

• Income Tax pareiškimus pildo Ed. Čapas — tel. 732-8242.

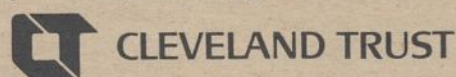
This card proves you're you.

Ant Cleveland Trust BankAmericard bus jūsų nuotrauka. Tokiu būdu jūs visada turėsite neabejotiną asmens identifikaciją, nesvarbu kur jūs būtumėte ir kokių tikslų norėtumėte tai panaudoti.

Priedui niekas kitas, išskyrus jus, negali ja pasinaudoti. Net jeigu ji būtų pamesta ar pavogta, jums nereikia rūpintis. Jūs nebūsate atsakingas jos panaudojimą. Nei vienai minutei. Nė už vieną centą.

Ir kadangi, tai yra labiausiai respektuojamo pasaulyje banko kortelė, tai duoda jums kredito teisę bet kur. Nėra patarnavimo mokesčio už pirkinius jeigu padengiate prisiųstą sąskaitą 25 dienų laikotarpyje.

Ateikite ir prašykite veltui duodamos kortelės bet kuriame Cleveland Trust banke.

MOKSLEIVIAI IR VASARIO 16

Siemet buvo rengtasi Clevelande be Vasario 16 bendrojo minėjimo ir mokykliniam jaunimui pritaikytam, jų pačių pajėgomis atliekamam Vasario 16 minėjimui.

Čia spausdinami rašinėliai yra iš to ruoštojo minėjimo programos, parašyti Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokinių.

1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Taryba, susirinkusi Vilniuje, pasirašė Lietuvos nepriklausomybės atgavimo aktą. Jau penkiasdešimt treji metai po tos dienos mes, lietuviai, minime Lietuvos Nepriklausomybės šventę išeivijoje.

Mes visi tikime, kad Lietuva vėl bus laisva, ir lietuviai grįš į savo tėvynę. Dėl to mūsų tėveliai, norėdami išlaikyti Amerikoje jaunosios kartos lietuvių, ragina mus kalbėti lietuviškai, leidžia mus į lietuvių mokyklas, ragina lankyti lietuviškus kursus ir dalyvauti lietuviškose organizacijose. Mes, mokydamiesi ir bendraudami su kitais lietuviais, įgyjame žinių apie Lietuvą, jos žmones, istoriją, kalbą ir literatūrą.

Gal mūsų tėveliai nesulauks Lietuvos išlaisvinimo iš priespaudos. Todėl mes, jaunimas, turėsime (jausime pareigą) tęsti Lietuvos laisvinimo darbą.

Mes, lietuviai, išeivijoje, turime organizacijas, vadovus, kurie rūpinasi lietuvių

bės išlaikymu. Clevelande be mokyklų lietuviai turi parapijas, bankus, namus, krautuves, kur jie laikas nuo laiko susitinka, susiburia ir bendrauja, siekdami visiems savų lietuviybės tikslų.

Tuo būdu mes stengiamės atstovauti savo pavergtam laisvės trokštančiam kraštui, nors ir esame toli nuo jo.

Ingrida Šamatauskaitė,
9 sk.

MANO LIETUVA

Mano Lietuva yra tėvelių pasakojimas, mokytojų mokymas ir aiškinimas, paveikslas ir pasaka. Ji yra mano idėja, mano viltis, mano sapnas.

Sėdžiu ir klausau tėvelių pasakojimų apie Lietuvą. Kaip gražu ir ramu ten buvo! Kokie ten dideli miškai ir gražūs ežerai! Taip norėčiau ten gyventi ir augti.

Kartais, sėdėdama namuose, galvoju: kaip būtų, jeigu nebūčiau lietuvaite, jeigu neturėčiau lietuvių tėvelių. Visai pasikeistų mano gyvenimas. Neičiau į susirinkimus nei į lietuvių mokyklą, neturėčiau tokių gerų lietuvių draugų ir tos šiltos meilės Lietuvai — savo tėvų žemei.

Kadangi esu lietuvaite, mano pareiga padėti lietuviams visame pasaulyje. Jaučiu, kad dabar nedaug tegaliu padaryti. Bet žinau, jeigu tik gerai kalbėsiu lietuviškai, jei daug išmoksiu apie Lietuvą, tai mylėsiu tą kraštą ir stengsiuosi daug

padėti lietuviams. Galėsiu parodyti, kad mes, jaunieji lietuviai, neužmirštame Lietuvos.

Dabar manau, jeigu Lietuva atgautų nepriklausomybę, mano gyvenimas pasikeistų. Mano viltis būtų išsipildžiusi. Mano ir tėvelių gyvenimas būtų linksmesnis. Nes Lietuva visada gyva mano širdyje. Lietuva — mano meilė.

Ada Jasinevičiūtė, 9 sk.

LIETUVOS VALSTYBĖS ŽENKLAS

Lietuvos ženklas yra Vytis. Jame yra baltas žirgas su raiteliu — valdovo simbolis.

Senais laikais lietuviai turėjo daug priešių, ir jiems reikėdavo labai dažnai kovoti. Jie daugiausia kovodavo raiti. Užtat geriausias lietuvių kovos draugas buvo žirgas. Tur būt, todėl mes ir turime savo valstybės ženkle kovojantį šarvuotą raitelį.

Kitos valstybės, kiek žinau, tokio valstybės ženklo neturi. Amerikos valstybės ženklas yra erelis, bet lenkai irgi turi tokį simbolį savo valstybės ženkle. Seniau ir Rusija (prieš komunistinę režimą) turėjo savo valstybės herbe net dvigalvį erelį.

Lietuvos Vytis ir trispalvė vėliava yra jos laisvės ženklai. Todėl rusai — Lietuvos pavergėjai griežtai draudžia lietuviams juos vartoti.

Vytas Gudėnas, 9 sk.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PAREIŠKIMAS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdyba, susipažinusi su L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Valdybos pareiškimu Jaunimo Kongreso paruošiamųjų darbų reikalais, nutarė šiame pareiškime išreikštam nusistatymui pritarti ir jį remti.

S-gos Valdyba kartu aukštai vertina Jaunimo Kongreso reikšmę bei svarbą ir pilnai tiki, kad jis įvyks vienybės, susiklausimo, lietuvių išieivijoje išlaikymo pastangų stiprinimo ir

Lietuvos laisvės siekimu dvasioje.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdyba

• A.L.T. S-gos Elizabetho skyriaus valdyba, paskirsdama gautą kuklų pelną, iš surengto Naujų Metų sutikimo, rado reikalinga 25 dol. paskirti Dirvos reikalams, kaip padėką, už parodomą skyriui dėmesį.

Dirva nuoširdžiai dėkoja skyriaus valdybai už atsiųstą auką.

LOS ANGELES LIETUVIAI ISPŪDINGAI PAMINĖJO VASARIO 16

Atsipeikėję nuo žemės drebėjimo išpūdžių, losangeliečiai šauniai apvaikšėjo vasario 14 d. Nepriklausomybės minėjimą. Dalinai nuo žemės drebėjimo nukentėjusioje Sv. Kazimiero bažnyčioje buvo iškilmingos pamaldos su šventei pritaikintu pamokslu.

Marshall auditorijon suėjo per 400 šventės dalyvių. Trumpus žodžius tarė gen. konsulas dr. J. Bielskis, buvęs JAV atstovas Lietuvai dr. Norem, miesto tarybos narys Snyder, estų ir latvių atstovai. Prel. kun. J. Kučingis perskaitė turiningą invokaciją.

Pagrindinis kalbėtojas buvo svečias iš Clevelando Algirdas Kasiulaitis, Vliko narys ir Krikščionių demokratų partijos pirmininkas. Savo neilgoje, bet kodusuotoje kalboje svečias prelegentas apžvelgė praeitų metų įvykius, plačiau sustodamas ties ryškiais įvykiais ir užtikrino, kad laisvės kova nežinios ir nežinos nei abejonės, nei nuotrūkio. Juo arčiau naikina mūsų tarpe kovotojišką dvasią, juo atkakliau tai įkvėpia priešintis klasingam priešui.

Tarp esminių kovojančios išieivijos uždavinių, jis užakcentavo Lietuvos laisvės bylos iškėlimą grobuoniui Jungtinėse Tautose.

Kasiulaičio kalba buvo viena iš geriausių, kurias čia tarė svečiai prelegentai. Jam buvo sukeltos ovacijos,

• Dr. Bronius Nemickas Vlike pavaduoja į Europą išvykusi pirm. dr. K. Valiūna, kuris grįš tik kovo mėn. pradžioje.

• Vytautas Dambrasas, gyv. Brocktone, Mass., žuvo automobilio katastrofoje. Liko žmona ir trys mažamečiai vaikai.

• Balzeko lietuvių kultūros muziejui skubiai reikalingos pirmųjų žuvusiųjų už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę karių: kar. Antano Juozapavičiaus, būrininko Povilo Lukšio ir eil. Prano Eimučio fotografijos. Turintieji prašomi pareikšti arba nors paskolinti muziejui. Pasinaudojus, fotografijos bus tuojau grąžintos.

Muziejaus adresas: 4012 Archer Ave., Chicago, Illinois 60632. Tel.: 847-2441.

• Jurgis Galinis, gyvenęs Vokietijoje, Vechtoje, vasario 1 d. atšventė šimtąjį gimtadienį.

Ta proga, vietos vokiečių laikraštis išidėjo jo nuotrauką, pažymėdamas, kad tai pirmasis šiame mieste šimtininkas.

J. Galinis yra gimęs Vilkaviškio apskr. ir karo metu pasitraukęs į Vokietiją. Lietuvoje liko dvi dukterys, viena dukterė gyvena Anglijoje, o sūnus Viktoras Galinis gyvena Clevelande.

šventės dalyviams pakilus iš vietų.

Spontaniškai aukų sudėta apie 2000 dolerių. Tai bene didžiausia suma, sudėta čia per minėjimą. Ji negalutinė, nes dar nepridėtos gautos paštų aukos.

Meno dalyje pasirodė sopranas Stasė Pautienienė, L.B. Jaunimo ansamblis, vadovaujamas O. Razutienės, "Audros" šokių grupė, vedama I. Tumienės ir vyrų kvartetas (R. Dabšys, E. Jarašūnas, A. Polikaitis ir B. Seliukas), vedamas komp. B. Budriūno.

Akompanavo muz. A. Apeikytė, O. Barauskienė ir akord. L. Baškauskas.

Meno dalis praėjo dariniai, patraukliai, išsukusi stiprius auditorijos aplodismentus.

Prieš meno dalį pradėjus, pagarsinta, kad naujos Vilties laidos knygos Simas Kudirka (rašyt. J. Gliuda) pristatymas įvyks Tautiniuose Namuose kovo 14 d., 2 val. p. p.

Visai programai pakaitomis vadovavo A. Skirius (A. L. T. skyriaus pirmininkas), inž. Vyt. Čekanauskas ir meno programos vedėja Ramūnė Jurkūnaitė-Vitkienė.

Ramūnė Jurkūnaitė-Vitkienė, pravedusi meno programą L. Kanto nuotr.

Oficialioje programos dalyje dalyvavo šešios organizacijų vėliavos. Buvo pagarsinta Santa Monikos miesto burmistro proklamacija. Vienbalsiai priimta susirinkimo rezoliucija, smerkianti Lietuvos pavergimą. Lietuvos vėliavos pakėlimas prie Los Angeles Miesto rotušės įvyko vasario 20 d., šeštadienį, pagarsinant Los Angeles miesto burmistro proklamaciją.

Dalyvis

KNYGOS "SIMAS" PRISTATYMAS

Š. m. kovo mėn. 14 d. (sekmadienį), 2 val. p. p. Lietuvių Tautinių Namų salėje, 3356 Glendale Blvd., Los Angeles, A. L. Tautinės S-gos Los Angeles skyrius rengia rašytojo Jurgio Gliudos tik ką parašytos apie Simą Kudirką knygos SIMAS pristatymą visuomenei.

Pristatymo - simpoziumo programa:

Atidarymas — Dr. J. Jurkūnas, skyriaus pirmininkas;

J.A.V. ministerio Lietuvai Dr. Owen J. C. Norem žodis;

Lietuvos gen. konsulo Dr. J. J. Bielskio žodis;

A. PONCHIELLI

I LITUANI

OPEROS UVERTIŪRA

M. K. ČIURLIONIS

SIMFONINĖ POEMA - BALETAS

Choreografija - V. KAROSAITIS

D. LAPINSKAS

IL VIGILANTE DEL MARE IN MEMORIAM

INFINITAS VII

BALETAS Choreografija - R. ARVI

1971 M. VASARIO 27 - 28 D.D.

Šeštadienį 8 v.v., sekmadienį 3 v. p. p.

MARIJOS Aukšt. Mokyklos Auditorijoje

BILIJETAI: MARGUTIS, 2511 W. 69th ST.

MARGUTIS, 2422 W. MARQUETTE RD.

Rengia MARGUTIS

DAINŲ ŠVENTĖS ŠAMATA

-- 49.500 DOLERIŲ

JURGIS JANUŠAITIS

Didieji užmojai reikalauja didelės visų aukos, darbo, ryžto ir, žinoma, pinigų. Artėjanti JAV ir Kanados Lietuvių Ketvirtoji Dainų šventė pareikalauja taip pat nemažos sumos. Komiteto ir spaudos pasitarime buvo įdomu išgirsti, kaip komitetas mano šią sunkią šventės rengimo finansinę našą pakelti.

Šamatos projektą patiekė komiteto išdėtininkas K. Dočkus, turįs šioje srityje nemažai ir praktikos.

Samata numatyta iš 49,500 dol. Už bilietus numatoma gauti 35,000 dol.; ložės — 6000 dol.; leidinį — 3000 dol.; skelbimus leidinyje — 1000 dol. ir pridėjus likutį iš praėjusios Dainų šventės 3000 dol., bei numatomas 1500 dol. aukas gautųsi minėta pajamų suma.

Išlaidų susidarytų per 39,500 dol. Iš jų choristų kelionėms 50% apmokėti apie 19,000 dol.; repertuaro spausdinimo ir išsiuntimo išlaidos 1800 dol., patalpos 2500 dol., salės dekoravimas 1500 dol., kėdžių sustatymas 1500 dol. Spaudai 3000 dol., leidinyje 3000 dol. ir visa eilė kitų išlaidų. Jeigu šią samatą sėkmingai pavyktų įgyvendinti, tai sekančiai Dainų šventei komitetas paliktų gražią 10,000 dol. dovaną.

Lėšų telkimo komisijos pirmininkas Albertas Vengrys pažymėjo, kad komisijoje dirba 7 asmenys. Komisija stengsis išplatinti 72 ložių bilietus ir sekantį mėnesį pradės vaju.

Kaip matome, šventės samata tikrai didelė. Tačiau žinant, kad ši šventė yra visų lietuvių kultūrinio gyvenimo pasididžiavimas, neabejojama, kad šventėje vėl

susilauksime 10,000 žiūrovų iš Kanados ir tolimiausių JAV lietuvių kolonijų.

Šventės leidinio klausimu kalbėjo leidinio redaktorių Stasys Daunys. Jis kėlė mintį, kad leidinys turėtų būti iš anksto atspausdintas, o tam reikalinga gauti iš chorų tiksli, gera, medžiaga su chorų nuotraukomis. Dažnai nutinka, kad reikalinga medžiaga gaunama pavėluotai, tada ir pats leidinys visapusiškai gali nukentėti. Pramatoma, kad leidinys bus apie 65 puslapių ir atseisias 2600-3000 dol. Jo bus atspausdinta 5000 egz. Leidinį redaguoti talkininkauja Jonas Vaičiūnas. Leidinio viršelį paruošti pakviestas dail. V. Virkau. Leidiniui reikalinga medžiaga redaktoriui patiekama iki gegužės mėn. 15 dienos.

Išsamų pranešimą padarė informacijos lietuvių kalba komisijos pirmininkas Stasys Džiugas. Jis dėkojo lietuvių spaudai už didelį prielankumą ruošiant tokio plataus masto šventes ir prašė spaudos žmonių talikos. Tik nuo spaudos dėmesio ir spaudos žmonių pastangų priklausys susidomėjimas švente plačiose lietuvių masėse ir tik tada bus pripildytas didysis amfiteatras, tada tik pajusime šventės didingumą, iškilumą ir jos reikšmę. Išvardino visą eilę spaudos žmonių, kurie pristatys chorų spaudoje, kels Dainų šventės reikšmę mūsų kultūriniam gyvenimui.

Pokalbio metu praktiškų minčių pareiškė kiti komiteto nariai — vicepirmininkas J. Paštukas, sekretorius V. Grėbliūnas, narys J. Jurkūnas; spaudos atstovai — A. Baronas, A. Pužauskas, V. Kasniūnas, kun. J. Prunskis, Z. Juškevičienė, J. Šlaugus, A. Stakėnas, radijo Feliksas Daukus ir kiti, komisijų pirmininkai — vidaus tvarkos V. Šilas, nakvynių — St. Ingaunis, choristų globos — S. Endrijo-nienė ir kit.

Vėliau prie ponios Balukienės paruoštų užkandžių dar ilgoką valandą komiteto nariai šnekučiavosi su spaudos žmonėmis ir planavo atskubančios Dainų šventės darbus.

Dirvos politinio skyriaus redaktoriui VYTAUTUI MEŠKAUSKUI ir PONIAI, mirus mylimai uošvei ir motinai

A. A.

EMILIJAI KUČINSKIENEI,

reiškiame gilią užuojautą

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

A. A.

PRANUI STEMPUŽIUI

Argentinoje mirus, jo sūnams JUOZUI ir PRANUI ir jų šeimoms reiškia gilią užuojautą

Antanas ir Aldona Kavaliūnai
su šeima

A. A.

KAZIMIERAI MELNIKIENEI

mirus Lietuvoje, Jos dukrai JANINAI KARALIE-NEI ir jos šeima, nuoširdžiai užuojautą reiškiam ir kartu su ja liūdim

Pranas ir Eleonora
Grigonai

A. A.

KAZIMIERAI MELNIKIENEI

Lietuvoje mirus, jos dukteriai JONEI KARALIE-NEI, žentui KAZIUI KARALIUI, anūkėms JŪRA-TEI ir ASTAI reiškiam gilią užuojautą

Steponas Nasvytis
Aldona ir Juozas Augustinavičiai

A. A.

KAZIMIERAI MELNIKIENEI

Lietuvoje mirus, jos dukteriai JANINAI KARALIE-NEI su šeima gilią užuojautą reiškia

Rozė ir Viktoras
Petrus

A. A.

VINCUI GUDAIČIUI

mirus, jo žmonai AGUTEI GUDAITIENEI, dukteriai JOLANTAI KERELIENEI su šeima ir visiems artimiesiems reiškiam gilią užuojautą ir kartu liūdim

Izabelė ir Antanas
Jonaičiai